
Hallitus**AIKA** Tiistai 23.08.2022 klo 09:00 - 09:34**PAIKKA** Sähköinen kokous**ASIAT**

§	Otsikko	Sivu
§ 76	Kokouksen järjestäytyminen	4
§ 77	Bussiliikenteen tarjouskilpailun 57/2022 järjestäminen	5
§ 78	Vastaanottotestauksen hankinta	7
§ 79	Liikkumistutkimuksen 2023 tiedonkeruun hankinta	9
§ 80	Lausunnon antaminen yhtymäkokoukselle tarkastuslautakunnan vuoden 2021 arviointikertomuksen johdosta	11
§ 81	Eron myöntäminen hallituksen jäsenelle ja uuden hallituksen jäsenen valinta	12
§ 82	HSL:n hallituksen edustajien nimeäminen MAL 2023 - suunnitelmaluonnoksen ja -päätöksen käsittelyn valmistelua varten perustettavaan taustaryhmään	14
§ 83	Hallituksen jäsenten osallistuminen Paikallisliikennepäiviin 22.-23.9.2022	15
§ 84	Kuntalain mukaista otto-oikeutta varten toimitetut päätökset	16
§ 85	Tiedoksi merkittävät asiat	17
§ 86	Seuraava kokous	18

Päätöksentekijät	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
	Pajula Matias	Puheenjohtaja, Helsinki	
	Sauri Pekka	Varapuheenjohtaja, Helsinki	
	Brax Saara	Jäsen, Kirkkonummi	
	Halava Heli	Jäsen, Espoo	
	Kauppila Elina	Jäsen, Helsinki	
	Kauppinen Sirpa	Jäsen, Vantaa	
	Korpinen Sini	Jäsen, Helsinki	
	Laiho Mia	Jäsen, Espoo	
	Liukkonen Pasi	Jäsen, Vantaa	
	Månsson Björn	Jäsen, Helsinki	
	Outinen Maria	Jäsen, Espoo	
	Rokkanen Sakari	Jäsen, Vantaa	
	Rydman Sampsa	Jäsen, Helsinki	
Muut osallistujat	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
	Passi Kauko	Varajäsen, Kerava	
	Salmi Lilli	Varajäsen, Tuusula	
	Aarnio Tarmo	Asiantuntija, Kirkkonummi	
	Anttila Tero	Asiantuntija, Vantaa	
	Grannas Mikael	Asiantuntija, Sipoo	
	Isotalo Olli	Asiantuntija, Espoo	
	Isotupa Juha- Pekka	Asiantuntija, Siuntio	
	Lindberg Arto	Asiantuntija, Tuusula	
	Masar Christoffer	Asiantuntija, Kauniainen	
	Rontu Kirsi	Asiantuntija, Kerava	
	Nykänen Mika	Toimitusjohtaja, esittelijä	
	Mäkinen Ilmari	Tulosalueen johtaja, pöytäkirjanpitäjä	
	Alakuijala Päivi	Tulosalueen johtaja	
	Flink Mari	Tulosalueen johtaja	
	Heikkinen Hannu	Tulosalueen johtaja	
	Puntanen Sini	Tulosalueen johtaja	
	Wallin Johanna	Tulosalueen johtaja	
	Röntynen Antti- Pekka	Yksikön päällikkö	

ALLEKIRJOITUKSET

Pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Matias Pajula
puheenjohtaja

Ilmari Mäkinen
pöytäkirjanpitäjä

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

23.8.2022

Sirpa Kauppinen
pöytäkirjantarkastaja

PÖYTÄKIRJA YLEISESTI NÄHTÄVILLÄ

Asetettu yleisesti nähtäville yleisessä tietoverkossa (www.hsl.fi) kuntalain 140 §:ssä säädetyllä tavalla 23.8.2022.

Kokouksen järjestäytyminen

Hallitus 23.08.2022 § 76

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Yksikön päällikkö Antti-Pekka Röntynen, p. 040 827 1158

Ehdotus Hallitus päättää

a) todeta kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi sekä

b) valita pöytäkirjantarkastajaksi Siru Kauppinen (varalla Heli Halava).

Käsittely Esittelijä poisti asian 82 ”HSL:n hallituksen edustajien nimeäminen MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksen ja -päätöksen käsittelyn valmistelua varten perustettavaan taustaryhmään” esityslistalta hallintosäännön 46 §:n mukaisesti.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Bussiliikenteen tarjouskilpailun 57/2022 järjestäminen

201/08.01.01.00/2022 [Bussiliikenteen kilpailukierros 57/2022]

Hallitus 23.08.2022 § 77

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Tulosalueen johtaja Johanna Wallin, p. 050 337 5685 ja
yksikön päällikkö Mika Häyrynen, p. 09 4766 4295

HSL käynnistää elokuussa 2022 bussiliikenteen tarjouskilpailun, johon sisältyy Siuntiossa sekä Helsingissä ja Vantaalla liikennöitäviä linjoja. Kilpailutettavassa liikenteessä on kaksi kilpailukohdetta 284 ja 285. Kohde 284 sisältää Siuntion kunnan sisäistä liikennettä, jonka järjestämisestä on aikaisemmin vastannut Siuntion kunta. Kohde 285 sisältää runkolinjan 560, jonka nykyinen sopimus päättyy elokuussa 2024.

Kilpailukierroksen liikenteen laajuus on vuositasolla noin 2,5 miljoonaa linjakilometriä. Kilpailutettavaan liikenteeseen tarvitaan arkipäivänä 23 bussia. Kilpailutettavan liikenteen osuus on noin 2,0 prosenttia HSL:n tilaaman bussiliikenteen automäärästä ja 2,7 prosenttia linjakilometreistä. HSL:n järjestämässä bussiliikenteessä ajetaan tällä hetkellä vuositasolla noin 93 milj. linjakilometriä ja liikenteeseen tarvitaan arkipäivinä enimmillään noin 1 170 autoa.

Tarjouskilpailuun 57/2022 sisältyvä liikenne

Kohde 284

Linjat	
912	Kuntakeskus – Pikkala
912K	Kuntakeskus – Störsvik – Pikkala
913A	Kuntakeskus – Västerby – Kela – Kuntakeskus
913B	Kuntakeskus – Kela – Västerby – Kuntakeskus
914	Kuntakeskus – Evitskog – Bocksintie
914T	Kuntakeskus – Bocksintie
915A	Kuntakeskus – Siuntio kk – Järvinummi – Annila – Kuntakeskus
915B	Kuntakeskus – Annila – Järvinummi – Siuntio kk – Kuntakeskus
915T	Kuntakeskus – Siuntio kk – Kahvimaa
916	Kuntakeskus – Siuntio kk – Suitia – Pauni
917	Kuntakeskus – Dansbackantie – Hästböle – Flyt – Kuntakeskus

Kohteen 284 liikennöintiin tarvitaan neljä (4) tyyppin A2 linja-autoa sekä kolme (3) tyyppin MiniB linja-autoa. Kohteen vuotuinen suoritelmäärä on arviolta 463 000 kilometriä.

Kohde 285

Runkolinja 560 Rastila(M) – Vuosaari(M) – Kontula(M) – Malmi – Myyrmäki

Kohteen 285 liikennöintiin tarvitaan 16 tyyppin D linja-autoa. Kohteen vuotuinen suoritelmäärä on noin 2,1 miljoonaa kilometriä.

Tarjottava linja-autokalusto

Tarjouskilpailuun sisältyviä linjoja liikennöidään MiniB-tyypin pienkalustobusseilla, kaksiakselisilla A2-tyypin linja-autoilla sekä D-tyypin nivellinja-autoilla. D-tyypin linja-autoissa käyttövoimana tulee olla sähkö. Käyttövoimavaatimus tukee HSL:n strategiaan kirjattua tavoitetta vähentää vuoteen 2025 mennessä joukkoliikenteen Co2-päästöjä 90 prosentilla vuoteen 2010 verrattuna.

Sopimukset

Kohteen 284 sopimus on noin 6,5 vuoden mittainen. Liikennöinti alkaa koulujen alkaessa elokuussa 2023 ja päättyy vuoden 2029 lopussa. Lisäksi sopimukseen sisältyy mahdollisuus kolmen (3) vuoden jatko-optioon.

Kohteen 285 sopimus on seitsemän (7) vuoden mittainen. Liikennöinti alkaa syysliikennekauden alkaessa elokuussa 2024 ja päättyy kesäliikennekauden lopussa 2031. Tässä kohteessa hankintapäätöksen ja liikenteen käynnistymisen välinen aika on tavanomaista pidempi. HSL:n strategiaan kirjatun arvon ”Uudistumme rohkeasti” mukaisesti tällä kokeilulla halutaan selvittää, voidaanko pidemmällä valmistautumisajalla helpottaa kaluston saatavuuteen ja latausinfraan järjestämiseen liittyviä haasteita.

Hallintosäännön 9 §:n kohdan 8 mukaan hallitus päättää hankinnoista. Edelleen hallintosäännön 9 §:n kohdan 10 mukaan hallitus päättää hankittavasta liikenteestä ja liikennöintisopimuksista siltä osin, kuin se ei ole siirtänyt tämän kohdan mukaista toimivaltaa toimitusjohtajalle.

Ehdotus

Hallitus päättää

a) järjestää bussiliikenteen tarjouskilpailun 57/2022 esittelyosassa mainitussa kohteessa 284 ja 285 siten, että tarjouskilpailu voidaan ratkaista hallituksessa marraskuussa 2022;

b) että kohteen 284 sopimuskausi on noin 6,5 vuotta. Kohteen jatko-optiokausi voi olla enintään kolme (3) vuotta;

c) että kohteen 285 sopimuskausi on seitsemän (7) vuotta. Kohteen jatko-optiokausi voi olla enintään kolme (3) vuotta; sekä

d) valtuuttaa toimitusjohtajan hyväksymään vähäisiä muutoksia kilpailukierroksen kohteen määrittelyyn ja sopimusehtoihin.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Vastaanottotestauksen hankinta

87/02.08.00/2022 [IT-konsultointi 2021-2025 Hansel (Dynaaminen hankintajärjestelmä)]

Hallitus 23.08.2022 § 78

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Tulosalueen johtaja Hannu Heikkinen, p. 050 575 5510

Hankinnan tausta

HSL on kilpailuttanut testausasiantuntijapalvelua. Hankinnan tavoite on muodostaa testausstiimi, jolla on toimialalla tarvittavaa osaamista ja joka kykenee vastaamaan joustavasti HSL:n tarpeisiin ja jonka osaaminen on helposti HSL:n käytettävissä.

Testausasiantuntijat toimivat projektien testaussuunnittelussa ja vastaanottotestauksessa sekä tukevat HSL:n sovelluskehitystiimejä laadunvarmistuksessa ja testaavat palveluita virheettömän toiminnan varmistamiseksi.

Sopimus on voimassa määräaikaisena 31.12.2025 saakka.

Hankinnan arvioidut kokonaiskustannukset sopimuskaudella mahdolliset optiot huomioiden ovat noin 3 miljoonaa euroa (ilman arvonlisäveroa).

Hankintamenettely

Palvelun hankinnasta järjestettiin Hansel Oy:n IT-konsultointi 2021–2025 Dynaamisen hankintajärjestelmän sisäinen kilpailutus. Dynaaminen hankintajärjestelmä (DPS eli Dynamic Purchasing System) on täysin sähköinen hankintamenettely, joka on avoin kaikille soveltuvuusehdot täyttävillä tarjoajilla koko kestopensa ajan.

Tarjouspyyntö ja muut tarjousasiakirjat julkaistiin Hansel Oy:n IT-konsultointi 2021–2025 DPS:ssä mukana oleville palveluntarjoajille 29.6.2022 sähköisesti Tarjouspalvelu -portaalissa. Tarjouspyyntöä korjattiin virheellisen hintalomakkeen osalta 6.7.2022 ja 7.7.2022 ja tarjoajia tiedotettiin asiasta. Tarjousten jättämisen määräaika päättyi 5.8.2022 klo 13:00.

Määräaikaan mennessä jätettiin kolme tarjousta. Kaikki tarjoajat täyttivät tarjoajille asetetut soveltuvuusvaatimukset.

Tarjoajien tarjouksissaan antamien tietojen perusteella ketään tarjoajista ei koske hankintalainsäädännössä tarkoitettu pakollinen poissulkemisperuste. Sopimuksen tekemiselle on edellytyksenä, ettei pakollisia poissulkemisperusteita ole.

Tarjousten arviointi ja vertailu

Tarjousten vertailuperusteena käytettiin kokonaistaloudellista edullisuutta. Kokonaistaloudellisuutta arvioitaessa otettiin huomioon seuraavat osa-alueet suluissa mainituilla painoarvoilla:

- a. Hinta (40 %)
- b. Laatu (60 %)

Tarjousten vertailu- ja valintaperusteet on avattu tarkemmin tarjouspyynnössä.

Kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen antoi Tieto Finland Oy.

Tarjousten vertailu on esitetty liitteenä (julkinen päätöksenteon jälkeen). Hankintapäätös tulee julkiseksi hallituksen päätöksenteon jälkeen. Hallintosäännön 9 §:n kohdan 8 mukaan hallitus päättää hankinnoista.

Ehdotus

Hallitus päättää valita toimittajaksi Tieto Finland Oy:n, jonka tarjous oli kokonaistaloudellisesti edullisin.

Hankintaa koskeva sopimus ei synny tällä päätöksellä. Hankinnasta laaditaan kirjallinen sopimus, joka voidaan hankintalain (1397/2016) 129 §:n mukaisesti tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi.

Päätös tarkastetaan kokouksessa.

Käsittely

Tulosalueen johtaja Hannu Heikkinen selosti asiaa kokouksessa.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Päätös tarkastettiin kokouksessa.

Liitteet

Tarjousten vertailu

Liikkumistutkimuksen 2023 tiedonkeruun hankinta

43/02.08.00/2022 [Liikkumistutkimuksen 2023 tiedonkeruu]

Hallitus 23.08.2022 § 79

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Tulosalueen johtaja Mari Flink, p. 040 715 0440

Hankinnan tausta

HSL on kilpailuttanut vuoden 2023 Liikkumistutkimuksen tiedonkeruun toteutuksen kokonaispalvelun. Liikkumistutkimus on matkapäiväkirjatutkimus, jolla selvitetään Helsingin seudun 15 kunnan asukkaiden liikkumistapoja. Tutkimus kattaa kaikki kulkutavat, eli niin joukkoliikenteen, henkilöauton, pyöräilyn kuin kävelynkin. Tutkimukseen poimitaan satunnaisesti väestökisteristä 40 100 Helsingin seudun asukasta, joille lähetetään postissa osallistumiskutsu. Vastaukset kerätään nettikyselyllä ja puhelinhaastatteluilla. Tuloksia käytetään liikennejärjestelmän ja joukkoliikenteen suunnitteluun sekä liikenne-ennustemallin päivittämiseen.

Palveluntuottajan pääasialliset tehtävät ovat:

- Kyselytyökalun ja vastaustietokannan rakentaminen ja ylläpito tiedonkeruun aikana
- Tiedonkeruun toteuttaminen (postitukset, puhelinhaastattelut jne.)
- Kertyvän aineiston määrän ja laadun seuranta ja raportointi
- Kerätyn aineiston laaduntarkistukset ja muokkaukset
- Keskeisimpien tilastollisten tulosten tuottaminen.

Optioina hankinnassa on:

- Otokseen kasvattaminen
- Kirjelomakkeen sisältävä karhukierros
- Tiedonkeruun toistaminen joko vuonna 2025 tai 2026.

Hankinta on osa MAL 2023 -suunnittelun liikenteen asiantuntijapalveluja, joista valtio maksaa 50 % ja kunnat 50 %. HSL tekee hankinnan yhteishankintana Uudenmaan ELY-keskuksen ja Väyläviraston kanssa. Uudenmaan ELY-keskus ja Väylävirasto ovat valtuuttaneet HSL:n toimimaan hankkeen tilaajana ja kilpailuttamaan hankinnan sekä päättämään hankinnasta.

Hankinnan arvioitu kokonaiskustannus optioineen on noin 1,3 miljoonaa euroa (ilman arvonnisäveroä). Arvioidut kustannukset ilman optioita ovat noin 480 000 euroa (ilman arvonnisäveroä), josta HSL:n osuus on 36 % (noin 173 000 euroa), Uudenmaan ELY-keskuksen osuus 39 % (noin 187 000 euroa, korkeintaan 195 000 euroa) ja Väyläviraston osuus 25 % (noin 120 000 euroa, korkeintaan 125 000 euroa). Kaikki ilmoitetut arvot ovat ilman arvonnisäveroä.

Hankintamenettely

Yhteishankinta on kilpailutettu julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) mukaisena EU-kynnysarvon ylittävänä hankintana avoimella menettelyllä. Hankintailmoitus lähetettiin julkaistavaksi 11.5.2022 Hilmassa ja Euroopan unionin virallisen lehden verkkoversiossa (TED). Tarjouspyynnöt olivat

saatavilla sähköisesti <https://tarjouspalvelu.fi/hsl> -sivulta. Tarjouskilpailuun saapui määräaikaan 13.6.2022 klo 13.00 mennessä kaksi (2) tarjousta.

Tarjouksen jättivät seuraavat tarjoajat: Feelback Oy ja WSP Finland Oy.

Molemmat tarjoajat täyttivät tarjoajalle asetetut soveltuvuusvaatimukset.

Tarjoajien tarjouksissaan antamien tietojen perusteella kumpaakaan tarjoajaa ei koske hankintalainsäädännössä tarkoitettu pakollinen poissulkemisperuste. Sopimusten tekemiselle on edellytyksenä, ettei pakollisia poissulkemisperusteita ole.

Tarjousten arviointi ja vertailu

Tarjousten vertailuperusteena käytettiin kokonaistaloudellista edullisuutta. Kokonaistaloudellisuutta arvioitaessa otettiin huomioon seuraavat osa-alueet suluissa mainituilla painoarvoilla:

a.	Hinta (50 %)
b.	Laatu (50 %)

Tarjousten vertailu- ja valintaperusteet on avattu tarkemmin tarjouspyynnössä.

Kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen antoi Feelback Oy.

Tarjousten vertailu on esitetty liitteenä (julkinen päätöksenteon jälkeen). Hankintapäätös tulee julkiseksi hallituksen päätöksenteon jälkeen.

Hallintosäännön 9 §:n kohdan 8 mukaan hallitus päättää hankinnoista.

Ehdotus

Hallitus päättää

a) valita liitteenä olevan tarjousten kokonaistaloudellista edullisuutta koskevan vertailun perusteella Feelback Oy:n Liikkumistutkimuksen 2023 tiedonkeruuta koskevan hankinnan toimittajaksi; sekä

b) valtuuttaa toimitusjohtajan päättämään optioiden käytöstä.

Hankintaa koskeva sopimus ei synny tällä päätöksellä. Hankinnasta laaditaan kirjallinen sopimus, joka voidaan hankintalain (1397/2016) 129 §:n mukaisesti tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi.

Päätös tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Päätös tarkastettiin kokouksessa.

Liitteet

Tarjousten vertailu (julkinen päätöksenteon jälkeen)

Lausunnon antaminen yhtymäkokoukselle tarkastuslautakunnan vuoden 2021 arviointikertomuksen johdosta

13/00.03.01.00/2022 [Arviointikertomus/arviointisuunnitelma 2021]

Hallitus 23.08.2022 § 80

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Tulosalueen johtaja Ilmari Mäkinen, p. 050 364 8772 ja
talouspäällikkö Maarit Hauskamaa, p. 040 721 7546

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta. HSL:ssä hallitus antaa lausunnon arviointikertomuksesta yhtymäkokoukselle.

HSL:n hallintosäännön 24 §:n mukaisesti kuntayhtymän ulkoisesta valvonnasta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja. Hallintosäännön 31 §:n mukaan tarkastuslautakunta esittää arviointikertomuksessa hallitukselle ja yhtymäkokoukselle ehdotuksen toimenpiteistä, joihin lautakunnan valmistelu ja tilintarkastuskertomus antavat aihetta.

HSL:n yhtymäkokous on 24.5.2022 § 6 merkinnyt tiedoksi vuoden 2021 arviointikertomuksen. Vuotta 2021 koskevassa arviointikertomuksessaan tarkastuslautakunta esitti HSL:n toimintaa koskevia suosituksia, kehittämissuhteita ja havaintoja. Tarkastuslautakunnan arvioinnin kohteena vuonna 2021 olivat koronan vaikutukset, HSL:n strategian ja tuloskortin toteutuminen vuonna 2021, henkilöstö, talousarvion 2021 toteutuminen ja talouden keskeisten tunnuslukujen tulkinta ja seuranta sekä asiakastyytyväisyyskyselyjen johtopäätökset.

Tarkastuslautakunnan suositukset ja kehittämissuhteet on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon vuoden 2022 toiminnassa ja ne huomioidaan lopullisen toiminta- ja taloussuunnitelman 2023-2025 laadinnassa.

Hallitus esittää syysyhtymäkokoukselle liitteen mukaisen lausunnon vuoden 2022 aikana tehdyistä toimenpiteistä, joihin tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esitettyjen kehoitusten johdosta on ryhdytty.

Ehdotus Hallitus päättää
a) antaa yhtymäkokoukselle liitteen mukaisen lausunnon tarkastuslautakunnan vuotta 2021 koskevan arviointikertomuksen johdosta; sekä
b) ehdottaa yhtymäkokoukselle, että se merkitsee liitteenä esitetyn hallituksen lausunnon tiedoksi.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liitteet Hallituksen lausunto tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen johdosta
Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2021

Eron myöntäminen hallituksen jäsenelle ja uuden hallituksen jäsenen valinta

215/00.00.01/2021 [Hallituksen ja tarkastuslautakunnan kokoonpano vuosina 2021-2025]

Hallitus 23.08.2022 § 81

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Yksikön päällikkö Antti-Pekka Röntynen, p. 040 827 1158

Hallituksen jäsen Tuulia Pitkänen on pyytänyt 4.8.2022 saapuneella kirjeellä eroa HSL:n hallituksen jäsenen tehtävästä.

Eroaminen luottamustehtävästä

Kuntalain 70 §:n 3 momentin mukaan luottamustoimesta voi erota pätevistä syistä. Eron myöntämisestä päättää luottamushenkilön valinnut toimielin. Vakiintuneen tulkintakäytännön syyn mukaan pätevyyden arviointi kuuluu sille toimielimelle, jonka valittava luottamushenkilö on. Hallituksen valitsee ja siten myös eron jäsenille ja varajäsenille myöntää kuntalain 60 §:n mukaisesti yhtymäkokous.

Hallituksen kokoonpano

HSL:n perussopimuksen 3 ja 15 §:n mukaan HSL:llä on hallitus, jonka tehtävät on määritelty perussopimuksen 16 §:ssä. Hallituksen nimeää yhtymäkokous. Hallituksen toimikausi on neljä vuotta. Hallituksen paikkajako määräytyy jäsenkuntien perussopimuksen mukaisten ääniosuuksien suhteessa. Hallituksessa on 14 jäsentä ja näiden varajäsenet. Lisäksi hallituksessa voi olla asiantuntijajäseniä. Kuntalain 58 §:n 3 momentin mukaan kuntayhtymän toimielinten kokoonpano on sovitettava sellaiseksi, että se vastaa jäsenkuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kuntavaaleissa saamaa ääniosuutta kuntayhtymän alueella vaalilaissa säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti. Tätä pykälää sovelletaan kuntayhtymän hallituksen kokoonpanoon.

Vaalikelpoisuus ja tasa-arvolain mukaiset vaatimukset

Hallitukseen valittavalla tulee olla kuntalain 71 §:n mukainen vaalikelpoisuus edustamansa kunnan luottamustoimeen. Kuntalain 76 §:n mukaan vaalikelpoinen kuntayhtymän toimielimiin on henkilö, joka kuntalain 71 §:n mukaan on vaalikelpoinen kuntayhtymän jäsenkunnan luottamustoimeen. Hallitukseen ei voi valita kuntalain 76 §:n 1 momentin mukaan HSL-kuntayhtymän palveluksessa olevaa henkilöä, valtion virkamiestä, joka hoitaa välittömästi kunnallishallintoa koskevia valvontatehtäviä tai kuntalain 76 §:n 2 momentissa tarkoitettua HSL-kuntayhtymään liikesuhteessa olevan yhteisön johtotehtävissä olevaa henkilöä.

Lisäksi hallituksen kokoonpanon on sekä jäsenten että varajäsenten osalta täytettävä tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin säännös eli kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu. Näin ollen suhteen miehet/naiset tulee olla 6/8, 7/7 tai 8/6. Parhaillaan varsinaisten jäsenten osalta tilanne on miehet/naiset suhteessa 6/8 ja käsittelyssä olevan hallituksen jäsenen eron myötä suhde olisi 6/7. Uusi valittava jäsen voi siis olla joko mies tai nainen. Sukupuoliikiintiön tulee toteutua sekä varsinaisten että varajäsenten kohdalla.

Hallituksen jäseneksi ei voi valita henkilöä, joka on HSL:n toimitusjohtajaan hallintolain (434/2003) 28 §:ssä tarkoitettussa suhteessa (lähisukulainen, eräät perheoikeudelliset ja niihin rinnastettavat suhteet sekä pysyvä palvelus- tai toimeksiantosuhde), koska tällainen suhde muodostaisi pysyvän esteellisyyden.

Ehdotus

Hallitus päättää esittää yhtymäkokoukselle, että yhtymäkokous päättää

a) myöntää Tuulia Pitkäselle eron hallituksen jäsenen tehtävästä kuntalain 70 §:n perusteella; sekä

b) valita Pitkäsen tilalle uuden hallituksen varajäsenen hallituksen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

HSL:n hallituksen edustajien nimeäminen MAL 2023 -suunnitelmaluonnoksen ja -päättöksen käsittelyn valmistelua varten perustettavaan taustaryhmään

752/08.00.00.01/2020 [MAL-suunnitelma 2023]

Hallitus 23.08.2022 § 82

Esittelijä peruutti ehdotuksensa ja asia poistettiin esityslistalta hallintosäännön 46 §:n mukaisesti.

Hallituksen jäsenten osallistuminen Paikallisliikennepäiviin 22.-23.9.2022

99/00.04.02/2021 [Yhteistyö Suomen paikallisliikenneliitto ry:n kanssa]

Hallitus 23.08.2022 § 83

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Yksikön päällikkö Antti-Pekka Röntynen, p. 040 827 1158

Paikallisliikennepäivät järjestetään Hämeenlinnassa 22.- 23.9.2022.
Tapahtumapaikkana toimii Hämeenlinnan Verkatehdas.

Paikallisliikennepäivissä on tarjolla monipuolisia esityksiä, keskusteluja ja asiantuntijapuheenvuoroja joukkoliikenteeseen liittyvistä asioista. Osallistuvien hallituksen jäsenten ja läsnäolo-oikeuden omaavien varajäsenten osalta Paikallisliikennepäivään osallistuminen kattaa matkat tilaisuuteen, yhden yön majoituksen sekä tilaisuuden osallistumismaksun. Osallistumismaksu vaihtelee organisaation osallistujamäärän mukaan ollen 440-615 euroa per osallistuja (ensimmäiset 1-3 henkeä 615 €/henkilö + alv 24 %; seuraavat 4-9 henkeä 490 €/henkilö + alv 24 %; seuraavat 10- henkeä 440 €/henkilö + alv 24 %).

Ehdotus Hallitus päättää, että hallituksen jäsenet sekä kokouksissa läsnäolo-oikeuden omaavat varajäsenet voivat halutessaan osallistua Hämeenlinnassa 22.-23.9.2022 järjestettäviin Paikallisliikennepäiviin. Ilmoittautumiset tilaisuuteen tehdään sähköpostitse HSL:n luottamushenkilöpalveluihin (luottamushenkilopalvelut@hsl.fi) viimeistään keskiviikkona 31.8.2022.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Kuntalain mukaista otto-oikeutta varten toimitetut päätökset

Hallitus 23.08.2022 § 84

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Yksikön päällikkö Antti-Pekka Röntynen, p. 040 827 1158

Hallitukselle on toimitettu kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeutta varten toimitusjohtajan ja osastonjohtajien viranhaltijapäätökset ajalta 6.6.–12.8.2022.

Ehdotus Hallitus päättää olla ottamatta käsiteltäväkseen liitteessä mainittuja päätöksiä.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liite Päätösluettelo

Tiedoksi merkittävät asiat

Hallitus 23.08.2022 § 85

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Yksikön päällikkö Antti-Pekka Röntynen, p. 040 827 1158

HSL on antanut seuraavat lausunnot ja kannanotot:

- Lausunto Vantaan ratikan kaavarunkoluonnoksesta

HSL:lle ovat saapuneet seuraavat asiakirjat:

- Lausuntopyyntö Jokelan rautatiealueen asemakaavan muutosehdotus nro 3653;
- Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laiksi rautatiekuljetuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi;
- Helsingin kaupunginhallituksen lausuntopyyntö valtuutettu Thomas Coelin 24H Metro-aloitteesta
- Helsingin kaupunkiympäristön toimialan lausuntopyyntö Pohjoisbaanan yleissuunnitelmasta.

Ehdotus Hallitus päättää merkitä asiat tiedoksi.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liitteet Lausunto Vantaan ratikan kaavarunkoluonnoksesta (Dnro 166/2022)

Lausuntopyyntö Jokelan rautatiealueen asemakaavan muutosehdotus nro 3653 (Dnro 38/2022)

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laiksi rautatiekuljetuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (Dnro 199/2022)

Helsingin kaupunginhallituksen lausuntopyyntö valtuutettu Thomas Coelin 24H Metro-aloitteesta (Dnro 177/2022)

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan lausuntopyyntö Pohjoisbaanan yleissuunnitelmasta (Dnro 223/2022)

Seuraava kokous

Hallitus 23.08.2022 § 86

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Yksikön päällikkö Antti-Pekka Röntynen p. 040 827 1158

Ehdotus Hallitus päättää kokoontua seuraavan kerran aiemmin päätetyn mukaisesti tiistaina 13.9.2022 klo 9.00. Kokous pidetään sähköisesti.

Seuraava iltakoulu on keskiviikkona 31.8.2022 klo 16.30 alkaen. Paikka ilmoitetaan kokouskutsussa.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 76, § 77, § 80, § 81, § 84, § 85, § 86

Muutoksenhakukielto

Päätöksiin, jotka koskevat vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 78

Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016, jäljempänä erityisalojen hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (jäljempänä hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Erityisalojen hankintalain 123 §:n mukaan hankintayksikön päätöksen poistamiseen ja muun hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun peruuttamiseen sekä asian uudelleen ratkaisemiseen sovelletaan, mitä hankintaoikaisusta julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) 132–135 §:ssä säädetään. Erityisalojen hankintalain 128 §:n mukaan muutoksenhakuun erityisalojen hankintalaissa tarkoitetuista ratkaisuksista sekä lainvastaisen menettelyn johdosta määrättäviin seuraamuksiin sovelletaan, mitä hankintalain 16 luvussa (145–169 §) säädetään.

Hankintaa koskevasta asiasta voi tehdä hankintayksikölle oikaisuvaatimuksen tai markkinaoikeudelle toimitettavan valituksen se, jota asia koskee (jäljempänä asianosainen). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

I Hankintaoikaisuohje

Päätöksiin voi hakea muutosta joko tekemällä hankintaoikaisuvaatimuksen tai valituksen markkinaoikeudelle tai molemmat.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla (hankintalaki 163 §).

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaanitodistukseen merkittynä aikana.

Ohje hankintaoikaisuvaatimuksen tekemisestä

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu asianosainen.

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisuvaatimus toimitetaan hankintayksikölle:

Sähköpostiosoite: hsl(at)hsl.fi
Postiosoite: HSL, PL 100, 00077 HSL
Käyntiosoite: Opastinsilta 6 A, Helsinki
Aukioloaika: ma–pe klo 8.00–16.00

Asiakirjojen on oltava perillä viimeistään muutoksenhakuajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.

Hankintaoikaisuvaatimuksen vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu asianosainen voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee (hankintalaki 146 § 2 mom.):

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
- 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
- 3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan tai dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta

muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan valitusaikaan. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden aukioloajan päättymistä.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen erityisalojen hankintalain 121 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti (myös sähköinen muoto täyttää kirjallisen muodon vaatimuksen). Valituskirjelmässä, joka on osoitettava markkinaoikeudelle, on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
3. valittajan nimi ja yhteystiedot
4. jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja yhteystiedot
5. postiosoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite).

Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää (hankintalaki 146 § 3 mom.).

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on omakätisesti allekirjoitettava valituskirjelämä. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valituskirjelmään on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
2. selvitys valituksen kohteena olevan päätöksen tiedoksisaantitavasta ja -päivästä
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

-
4. asiamiehen on liitettävä valtakirja lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 32 §:n mukaisesti.

Valitus on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeudelle:

Markkinaoikeus

Sähköposti: [markkinaoikeus\(at\)oikeus.fi](mailto:markkinaoikeus(at)oikeus.fi)

Käyntiosoite: Sörnäistenkatu 1, 00580 Helsinki

Puhelin: 029 56 43300,

Faksinumero: 029 56 43314,

Asiakaspalvelun aukioloaika: ma–pe 8.00–16.15

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusasiakirjojen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen asiakaspalvelun aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla markkinaoikeus perii muutoksenhakijalta oikeudenkäyntimaksua 2 050 euroa. Jos hankinnan arvo on vähintään miljoona euroa, käsittelymaksu on 4 100 euroa. Jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6 140 euroa. Jos asia poistetaan käsittelystä antamatta pääasiassa ratkaisua, se jää tutkimatta tai se jää sillensä, on oikeudenkäyntimaksu kuitenkin 510 euroa.

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön edellä mainittuun osoitteeseen.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 79

Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (jäljempänä hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Hankintaa koskevasta asiasta voi tehdä hankintayksikölle oikaisuvaatimuksen tai markkinaoikeudelle toimitettavan valituksen se, jota asia koskee (jäljempänä asianosainen). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

I Hankintaoikaisuohje

Päätöksiin voi hakea muutosta joko tekemällä hankintaoikaisuvaatimuksen tai valituksen markkinaoikeudelle tai molemmat.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla (hankintalaki 163 §).

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Ohje hankintaoikaisuvaatimuksen tekemiseksi

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu asianosainen.

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi. Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisuvaatimus toimitetaan hankintayksikölle:

Helsingin seudun liikenne
Sähköpostiosoite: hsl(at)hsl.fi
Postiosoite: HSL, PL 100, 00077 HSL
Käyntiosoite: Opastinsilta 6 A, Helsinki
Aukioloaika: ma–pe klo 8.00–16.00

Asiakirjojen on oltava perillä viimeistään muutoksenhakuajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.

Hankintaoikaisuvaatimuksen vireille tulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu asianosainen voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen. Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
- 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
- 3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia. (hankintalaki 146.2 §)

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan tai dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan valitusaikaan. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden aukioloajan päättymistä.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen 130 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti (myös sähköinen muoto täyttää kirjallisen muodon vaatimuksen). Valituskirjelmässä, joka on osoitettava markkinaoikeudelle, on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
3. valittajan nimi ja yhteystiedot
4. jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja yhteystiedot
5. postiosoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite).

Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää (hankintalaki 146.3 §).

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on omakätisesti allekirjoitettava valituskirjelämä. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valituskirjelmään on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
2. selvitys valituksen kohteena olevan päätöksen tiedoksisaantitavasta ja -päivästä
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
4. asiamiehen on liitettävä valtakirja lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 32 §:n mukaisesti.

Valitus on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeudelle:

Markkinaoikeus

Sähköposti: markkinaoikeus(at)oikeus.fi

Käyntiosoite: Sörnäistenkatu 1, 00580 Helsinki

Puhelin: 029 56 43300

Faksinumero: 029 56 43314

Asiakaspalvelun aukioloaika: ma–pe 8.00–16.15

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusasiakirjojen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen asiakaspalvelun aukioloajan päättymistä.

Markkinaoikeudessa perittävät oikeudenkäyntimaksut määräytyvät tuomioistuinmaksulain (1455/2015), tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkastamisesta annetun oikeusministeriön asetuksen (1122/2021) ja oikeusministeriön asetuksen eräistä tuomioistuinten hakemusmaksuista vuosina 2022–2024 (1123/2021) mukaan.

Riita-asian, muutoksenhakuasian ja muun lainkäyttöasian käsittelystä peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksua 2120 euroa. Jos julkisia hankintoja koskevassa asiassa hankinnan arvo on vähintään miljoona euroa, käsittelymaksu on 4240 euroa. Jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6350 euroa. Jos asia poistetaan käsittelystä antamatta pääasiassa ratkaisua, se jää tutkimatta tai se jää sille, on oikeudenkäyntimaksu kuitenkin 500 euroa.

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön edellä mainittuun osoitteeseen.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 82, § 83

Oikaisuvaatimusohje

Päätöksiin tyytymätön saa tehdä siitä oikaisuvaatimuksen HSL:n hallitukselle (kuntalaki 134 §). Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*).

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös HSL:n jäsenkunta sekä luonnollinen henkilö, yhteisö, laitos tai säätiö, joka kuntalain 3 §:n mukaisesti on jäsenenä jossakin HSL:n jäsenkunnista.

Oikaisuvaatimus on tehtävä neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää mukaan lukematta. Myöhästynyttä oikaisuvaatimusta ei oteta tutkittavaksi.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon

- kolmen (3) päivän kuluttua viestin lähettämisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 19 §:ssä säädetyllä tavalla,
- seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä ilman saantitodistusta,
- saantitodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on lähetetty asianosaiselle tiedoksi saantitodistuksin,
- tiedoksiantotodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi henkilökohtaisesti.

Niiden, jotka eivät ole asianosaisia, katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on julkaistu HSL:n internetsivuilla.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti (myös sähköinen muoto täyttää kirjallisen muodon vaatimuksen). Siitä on käytävä ilmi, mihin päätökseen se on kohdistettu, millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään oikaisuvaatimuksen, oikaisuvaatimuksen tekijän vaatimus perusteineen sekä oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja yhteystiedot

Oikaisuvaatimus on toimitettava HSL:lle:

Sähköpostiosoite: [hsl\(at\)hsl.fi](mailto:hsl(at)hsl.fi)
Postiosoite: HSL, PL 100, 00077 HSL
Käyntiosoite: Opastinsilta 6 A, Helsinki
Aukioloaika: ma–pe klo 8.00–16.00

Asiakirjojen on oltava perillä viimeistään muutoksenhakuajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.

Ryhmän yleiset kriteerit	Maksimi-
Laatupisteet	60,00
Laatupisteet	60,000
Vertailuhinta ja vertailuhinnan pisteet	40,000
Kaikki pisteet yhteensä	100,000

Enfo Oyj	
Annettu tieto	Pisteet
49 p	52,500
	52,500
420050,00 EUR	37,3765
	89,8765

[] Sijoitus 3.

Quentine! Finland Oy	
Annettu tieto	Pisteet
52 p	55,71428
	55,71428
392500,00 EUR	40,000
	95,71428

[] Sijoitus 2.

Tieto Finland Oy	
Annettu tieto	Pisteet
56 p	60,000
	60,000
408450,00 EUR	38,438
	98,438

[X] Valittu
toimittajaksi

Sijoitus 1.

Pisteiden laskentatapa	
tarjottu arvo * maksimipisteet
suurin annettu arvo
pienin annettu arvo * maksimipisteet
tarjottu arvo

Liikkumistutkimuksen 2023 tiedonkeruutyö

Dnro 43/02.08.00/2022

Hankintapäätöksen liite: Tarjousten vertailu

Arviointi laadittu 28.06.2022

	Feelback Oy	WSP Finland Oy
Hintapisteet (max. 50 p)	50.00	31.16
Vastuuhenkilöiden kokemus (max. 25 p)	22.2	23.4
Tarjoajan referenssit (max. 15 p)	15.0	15.0
Laadunvarmistusmenettelyt (max. 10 p)	8.3	9.8
Pisteet yhteensä (max. 100 p)	95.5	79.4
Sijoitus	1	2

**Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2021
Helsingin Seudun Liikenne-kuntayhtymän
yhtymäkokoukselle**

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja toiminnan painopisteet vuonna 2021	2
2. Yhteenveto arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista ja kannanotoista	2
3. Arviointikriteerit tilikaudella 2021	5
• Koronapandemian vaikutukset HSL:n toimintaan 2021.....	7
• Strategian ja tuloskortin toteutuminen 2021.....	8
• Henkilöstö.....	16
• Talousarvion 2021 toteutuminen.....	17
• Asiakastyytyväisyys.....	19
• Esitys yhtymäkokoukselle.....	21

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2021 Helsingin Seudun Liikenne – kuntayhtymän yhtymäkokoukselle

1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja toiminnan painopisteet vuonna 2021

Yhtymäkokouksen toimikaudeksi 2021-2025 valitseman tarkastuslautakunnan kokoonpano oli seuraava: puheenjohtaja Ilkka Malmivaara (varajäsen Mira Vaahermäki), varapuheenjohtaja Auli Ülke (Sakari Kouti), jäsen Petteri Auvinen (Susanna Kallama), jäsen Laura Korpinen (Erkki Karinoja) ja jäsen Janne Vikman (Dalena Bui). Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimi JHTT Janne Majoinen BDO Audiator Oy:stä.

Uusi tarkastuslautakunta valittiin yhtymäkokouksessa 14.9.2021. Tarkastuslautakunta on kokoontunut valinnan jälkeen vuoden 2021 aikana 4 kertaa ja vuoden 2022 aikana 10 kertaa. Päävastuullisena tilintarkastajana toimi JHT, KHT Tiina Lind BDO OY:stä.

Tarkastuslautakunta on laatinut tilikauden 2021 kattavan alustavan arviointisuunnitelman, joka tämentyi vuoden kuluessa. Arviointisuunnitelmaan perustuen tarkastuslautakunta on haastatellut HSL:n johtavia viranhaltijoita, kuullut tilintarkastajaa ja arvioinut HSL:n toiminnan tavoitteiden toteutumista, tehokkuutta, tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta. Lautakunnan arvioinnin kohteena tilikauden 2021 osalta olivat:

- Koronan vaikutukset
- HSL:n strategian ja tulokortin toteutuminen vuonna 2021
- Henkilöstö
- Talousarvion 2021 toteutuminen ja talouden keskeisten tunnuslukujen tulkinta ja seuranta
- Asiakastyytyväisyyskyselyjen johtopäätökset

2. Yhteenveto arviointikertomuksessa esitetyistä havainnoista ja kannanotoista

Tarkastuslautakunta on koonnut alla olevaan yhteenvetoon keskeisimmät tilikauteen 2021 kohdistuvaan arviointityöhön liittyvät havainnot ja esitykset.

Koronapandemian vaikutukset HSL:n toimintaan 2021

Tarkastuslautakunnan arvio

Koronapandemia vaikutti tavoitteiden toteutumatta jäämiseen ja aiheutti merkittäviä lisähaasteita erityisesti talouden tulostavoitteiden toteuttamiselle. Sulku- ja rajoitustoimet vähensivät HSL:n matkoja noin 40 % verrattuna vuoden 2019 tilanteeseen. Toisaalta valtion koronatuot pelastivat talouden vuonna 2021. Tarkastuslautakunta esittää huolensa tulevien vuosien matkustamisen kehityksestä, kasvavista infrakustannuksista ja niiden aiheuttamasta rahoitusvajeesta. Mahdollinen tai todennäköinen alijäämä tulee kattaa jotenkin. Tästä tulisi sopia ennakolta riittävän selkeästi jäsenkuntien kanssa, jotta HSL:n toiminnassa säilyy toimintarauha toteuttaa pitkäjänteistä ja toimivaa joukkoliikennettä.

Strategian ja tuloskortin toteutuminen vuonna 2021

Tarkastuslautakunnan arvio

HSL:lle vuodelle 2021 asetettujen strategisten tavoitteiden toteutumista mittaavista indikaattoreista toteutui 58,1 % (25/43 tavoiteindikaattorista). Useat joukkoliikenteen käyttöön ja tuloihin liittyneet mittarit jäivät tavoitteestaan, mutta kokonaisuutena pandemian hoidosta selvitettiin ja liikenteen palvelutaso pysyi korkealla tasolla. Pohdittavaksi jää mikä on se tulevaisuuden palvelutaso, mihin jäsenkunnat haluavat julkisen liikenteen asettaa. Vaakakupissa on toiminnan subventioaste ja sen tuomat kustannukset jäsenkunnille. Vaihtoehtoina on sopeuttaa liikenneverkkoa, ottaa lainaa, saada jatkossakin rahoitusta valtion kassasta tai jäsenkuntien suurempi osallistuminen.

Tavoitteen 1 osalta tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että työsuhdelippujen määrää on onnistuttu kasvattamaan ja siinä nähdään suuri kasvupotentiaalia. Tulisi aktiivisesti pohtia jatkossa, miten palveluita ja liikenneverkkoa kehitetään muuttuneeseen tilanteeseen.

Tavoitteen 2 osalta noin puolet asetetuista mittareista toteutuivat suunnitellusta (13 mittarista 6 ei toteutunut ja 7 toteutui). Tarkastuslautakunta peräänkuuluttaa mahdollisimman läheistä yhteistyötä asiakkaiden sidosryhmien kanssa, jotta saadaan esiin mahdollisuudet, kuinka joukkoliikenteen käyttöä saataisiin kasvatettua.

Tavoitteen 3 osalta kaikki asetetut mittarit saatiin toteutuneen puolelle. Joukkoliikenteen palvelujen kehittäminen jatkui ennen koronaa asetetussa aikataulussa.

Tavoitteen 4 osalta ei kestävä talous toteutunut. Toimintamenoja saatiin sopeutettua valitettavan vähän. Talousarviossa kuitenkin pysyttiin. Toiminnan tavoitteena oli, että jäsenkunnille tulisi maksettavaksi toimintamenoista korkeintaan puolet (50 %). Vuonna 2021 tämä ei aivan toteutunut, vaan jäsenkunnat maksoivat toiminnasta 53,1 prosenttia. Lisäksi valtion tukea saatiin 86,7 milj. euroa, mitä ilman olisi pitänyt ottaa lainaa tai kasvattaa jäsenkuntien maksuosuuksia.

Henkilöstö

Tarkastuslautakunnan arvio

Henkilöstössä ei tapahtunut arviointivuonna 2021 suuria muutoksia. Tuntuma oli, että pandemi-alla ja sen tuomilla vaikutuksilla organisaatioon oli vaikutusta henkilöstöön. Tämä näkyi mm. kas-
vaneena vaihtuvuutena. Vakituiseista henkilöstä irtisanoutui 8,2 % vuoden 2021 aikana (vuonna
2020 5,2 %). Vakituiseissa työsuhhteissa oli noin 370 henkilöä ja näistä noin 30 irtisanoutui. Tar-
kastuslautakunta pyytää selvittämään miksi vaihtuvuus on kasvanut ja tarvittaessa reagoida
asian parantamiseen. Tarkastuslautakunta huomauttaa edelleen, että matkalippujen tarkasta-
jista on vajetta ja toivotaan, että tarkastajien koulutuskurssi järjestetään vuosittain. Tarkastus-
lautakunta kyseenalaistaa tulospalkkioiden (0,6 milj. euroa) maksamisen henkilöstölle tilanteessa
missä toiminta on alijäämäistä ja tarvitaan suuria valtionavustuksia.

Talousarvion 2021 toteutuminen

Tarkastuslautakunnan arvio

Talous pysyi talousarviossa ja toteutui huomattavasti talousarviossa ennakoitua parempana. Ta-
lousarviossa ennustettiin, että HSL tekee 79 milj. euroa alijäämää, mutta pääosin valtion maksa-
masta koronatuesta (86,7 milj.) johtuen muodostui ylijäämää 10,7 milj. euroa. Sitovat erät toteu-
tuivat talousarvion mukaisesti. Kuntaosuudet per asukas nousi hieman ollen 287 euroa.

Silti talouden kokonaiskuvaan ei voida olla tyytyväisiä, koska ilman valtiontukia olisi alijäämän
määrä ollut suuri ja rahoitusta olisi tarvittu lisää. Kokonaismatkustajamäärä laski 5,7 % vielä vuo-
teen 2020 verrattuna mikä oli yllätys, ja jos vertaa vuoteen 2019 pudotusta oli 40,1 %. Tämä on
todella huolestuttava asiakasmäärän lasku ja tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että matkusta-
jamäärän kehitystä seurataan jatkossakin. Olisi hyvä sopia jäsenkuntien kanssa, kuinka toiminta
ja rahoitus hoidetaan alijäämän jatkuessa. HSL:n tulisi oppia pandemiasta ja pyrkiä varautumaan
tämän ja vastaavanlaisten kysyntäshokkien varalle.

HSL:n tulee pohtia lipunmyynnin ja muiden tulolähteiden lisäämistä, että talous saadaan halut-
tuun tasapainoon. Investoinnit jäivät talousarviosta 5,6 milj. euroa ja investointeja toteutui 11,7
milj. euroa.

Asiakastyytyväisyys

Tarkastuslautakunnan arvio

Asiakastyytyväisyys näytti olleen laskussa vuoden 2021 aikana kaikissa liikennevälineissä. Edel-
leen tyytyväisyys on hyvällä tasolla, mutta suunta oli huono vuoden aikana. Mahdollisesti pande-
mialla oli tähän suuri vaikutus ja asiakkaat kärsivät sen tuomista epämukavuustekijöistä, joilla
varmasti oli oma osuutensa heikentyneeseen tyytyväisyyteen. Osa koki varmasti maskien käytön
hankalaksi ja matkustusrajoitukset haittasivat. Tilanne rajoitusten ja suositusten osalta vaihteli
vuoden 2021 aikana jatkuvasti.

Asiakkaiden tyytyväisyyden tekijöitä on syytä kartoittaa tarkasti ja pitäisi löytää ne tekijät joihin
HSL pystyisi vaikuttamaan ja palauttamaan luottamusta. Pandemian aikana moni on vähentänyt
liikkumistaan ja siirtynyt johonkin muuhun liikkumisen muotoon pois julkisesta liikenteestä.
Esim. Pk-Seudulle rekisteröitiin noin 300 000 autoa enemmän pandemian aikana.

3. Arviointikriteerit tilikaudella 2021

Kuntalain 121 ja 125 §:ssä on määritelty tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tehtävistä, vastuista, tietojensaantioikeudesta ja raportoinnista. HSL:n hallintosäännön 29 §:ssä säädetään tarkastuslautakunnan kokouksista ja 30 §:ssä on annettu tarkastuslautakunnan tehtäviksi:

1. Seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteumista sekä muutoin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
2. huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa, sekä
3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on seurata tavoitteiden ja talousarvion toteutumista. Onko toiminta järjestetty tuloksellisesti ja vaikuttavasti. Lisäksi pitää arvioida toiminnan taloudellisuutta ja tuottavuutta.

Kuntalain 84 §:ssä säädetyn mukaisesti tarkastuslautakunnalle tuli uusi tehtävä voimaan 1.6.2017 valvoa sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset yhtymäkokoukselle tiedoksi. Kaikki ilmoitukset on hyväksytty vuoden aikana ja lähetetty yhtymäkokoukselle tiedoksi.

HSL:n hallintosäännön § 31 mukaan: tarkastuslautakunta valvoo kuntalaissa tarkoitettua sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja huolehtii sidonnaisuusrekisterin julkisten tietojen julkaisemisesta kuntayhtymän verkkosivuilla. Tarkastuslautakunta on sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjä. Tarkastuslautakunnan on saatettava sidonnaisuusilmoitukset tiedoksi hallitukselle ja yhtymäkokoukselle.

Kuntalain 84 §:n mukaan kunnan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa. HSL:n tarkastuslautakunta on käsitellyt ja hyväksynyt HSL:n luottamushenkilöiden ja toimitusjohtajan sidonnaisuuksista tehdyt ilmoitukset ja sidonnaisuusilmoitukset on julkaistu HSL:n verkkosivulla.

Hallintosäännön § 35 mukaan tarkastuslautakunta antaa yhtymäkokoukselle vähintään kaksi viikkoa ennen tilintarkastuskertomuksen käsittelyä arviointikertomuksessa arvionsa yhtymäkokouksen asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta edellisellä vuonna. Tarkastuslautakunta esittää arviointikertomuksessa arvionsa myös tilintarkastuskertomuksessa tehdyistä muistutuksista sekä asianomaisten niistä antamista selityksistä ja hallituksen lausunnosta. Tarkastuslautakunta esittää arviointikertomuksessa hallitukselle ja yhtymäkokoukselle ehdotuksen toimenpiteistä, joihin lautakunnan valmistelu ja tilintarkastuskertomus antavat aihetta.

HSL:n hallintosäännön 34 §:ssä säädetään tilintarkastajan ilmoituksista:

Tilintarkastuskertomuksessa on kuntalain 125 §:ssä mainitun lisäksi esitettävä lausunto 123 §:n 1 momentin mukaisista asioista. Kertomuksessa esitetään myös muut tilintarkastajan tarpeelliseksi katsomat asiat.

Tilintarkastaja ilmoittaa havaitsemistaan olennaisista epäkohdista viipymättä hallitukselle annettavassa tilintarkastuspöytäkirjassa. Tilintarkastuspöytäkirja annetaan tiedoksi tarkastuslautakunnalle.

Tilintarkastaja ilmoittaa tarkastussuunnitelman toteutumisesta ja tarkastushavainnoistaan tarkastuslautakunnalle sen määrämällä tavalla.

Kuntayhtymälle asetetut, strategiasta johdetut, sitovat taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet ovat lainsäädännön perusteella arvioinnin ensisijaisena lähtökohtana. Taloudellisesti sitovat tavoitteet ovat yhtymäkokouksen vahvistamassa talousarviossa 2021, joka on osa talous- ja toimintasuunnitelmaa 2021 - 2023. Toiminnallisten tavoitteiden ja niiden toteutumista kuvaavien mittarien asettaminen ja aktiivinen seuranta ovat taloudellisten tavoitteiden lisäksi kuntayhtymän toiminnan operatiivisen johtamisen tärkein väline. Hyvin järjestetty sisäinen valvonta ja riskienhallinta tukevat sekä operatiivista että strategista johtamista ja ovat siksi kuntayhtymän strategian toteutumisen ohella tarkastuslautakunnan jatkuvia arviointikohteita.

Tämä arviointikertomus ja tarkastuslautakunnan siinä esittämät havainnot ja kehittämissuhteet perustuvat alla oleviin arviointikriteereihin:

- HSL:n strategia ja siitä johdetut keskeiset toiminnalliset tavoitteet
- HSL toiminta- ja taloussuunnitelma 2021 - 2023
- Tilinpäätös 2021
- Tarkastuslautakunnan edellisessä arviointikertomuksessa antamiin kehittämissuhteisiin reagointi (hallituksen vastine yhtymäkokouksen pyynnöstä) ja kehittämissuhteiden toteuttaminen
- Tarkastuslautakunnan tilikauden kattavan työsuunnitelman mukaiset arviointikohteet ja niihin perustuvat johtavien viranhaltijoiden haastattelut
- Tarkastuslautakunnan muu seuranta ja arviointi (mm. hallitustyön seuranta, mediaseuranta, palautteet jäsenkunnista) tilikauden aikana
- HSL-kuntayhtymää koskevat sisäiset ohjeistukset ja hyväksytyt toimintaperiaatteet
- Tilintarkastajan tilikauden aikainen ja tilinpäätöstä 2021 koskeva raportointi
- Asiakastytyväisyytutkimukset
- HSL:n toiminnasta laaditut muut raportit ja selvitykset

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän yhtymäkokous on päätöksessään 25.4.2021 § 2 käsitellyt tarkastuslautakunnan arviointikertomusta ja kehottanut hallituksen antamaan selvityksen vuoden 2020 aikana toimenpiteistä, joihin tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esitettyjen toimenpiteiden johdosta on ryhdytty. Hallitus on antanut 15.6.2021 (§ 70) pitämässään kokouksessa kirjallisen selvityksen arviointikertomuksen 2020 havainnoista. Yhtymäkokous on käsitellyt hallituksen vastineen 14.9.2021 (§ 11).

Yhteenvedona tarkastuslautakunta toteaa, että edellisessä vuoden 2020 arviointikertomuksessa esitettyjen havaintojen ja kehittämissuhteiden käsittely hallituksessa on ollut asianmukaista.

Tarkastuslautakunnan näkemykset ja kehittämissuhteet on merkitty tekstissä lihavoidulla kulloinkin käsiteltävän aihekokonaisuuden yhteydessä.

• **Koronapandemian vaikutukset HSL:n toimintaan 2021**

Talousarvion pohjaksi valmisteltiin kolmen eri tulevaisuusskenaarion (ks. alla) arvioinnin perusteella suunnittelun pohjaksi ennuste B, jossa matkustamisen taso vuonna 2021 olisi vuositasolla -35 % vuoden 2019 tasoa alempi. Tässä skenaariossa yleiseen liikkumiseen jää osin pysyvämpiäkin muutoksia koko suunnittelukaudelle. Lopputuloksena toteuma olikin hieman valittua B -skenaariota heikompi eli noin -40 %.

Liikennemuodoittain matkustajamäärien pudotus oli seuraava verrattuna vuoteen 2019:

- raitiovaunu -44,5 %
- metro – 39,5 %
- bussi – 40,3 %
- lähijuna -39,7 %
- Suomenlinnan lautta -42,1 %

Liikennevälineissä jouduttiin ottamaan käyttöön jopa matkustusrajoituksia vuoden aikana. Pandemiatilanne aaltoili ja liikkumiseen vaikuttavat rajoitukset sekä etätyösuositukset vaihtelivat pitkin vuotta 2021. Vuoden matkustajamäärä jäi 238 miljoonaan matkustajaan, mikä on noin 40 prosenttia vähemmän kuin pandemiaa edeltäneenä vuonna 2019.

Tilikauden 2021 tulos oli 10,4 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Ilman valtion myöntämiä koronatuksia tilikauden tulos olisi jäänyt 76,3 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Koronatuksia myönnettiin siis 86,7 milj. euroa. Ilman valtion tukea palvelutasoa olisi jouduttu karsimaan ja/tai matkustajilta perittäviä lippujen hintoja korottamaan ja/tai jäsenkuntien kuntaosuuksia korottamaan vielä entisestään. Lisäksi vaihtoehtona olisi ollut vuonna 2020 käytetty lainan nostaminen, mitä on koitettu välttää koska sekin on pois tulevaisuuden tuloista.

Vuoden toimintatuotot olivat 733,4 miljoonaa euroa, josta lipputulojen osuus oli 235,3 miljoonaa euroa, mikä on noin 8 prosenttia talousarviossa ennakoitua pienempi. Toimintamenot olivat 706,0 miljoonaa euroa mikä sekin oli talousarviossa ennakoitua alempi (TA 2021 724 milj. euroa).

Tarkastuslautakunnan arvio

Koronapandemia vaikutti tavoitteiden toteutumatta jäämiseen ja aiheutti merkittäviä lisähaasteita erityisesti talouden tulostavoitteiden toteuttamiselle. Sulku- ja rajoitustoimet vähensivät HSL:n matkoja noin 40 % verrattuna vuoden 2019 tilanteeseen. Toisaalta valtion koronatuot pelastivat talouden vuonna 2021. Tarkastuslautakunta esittää huolensa tulevien vuosien matkustamisen kehityksestä, kasvavista infrakustannuksista ja niiden aiheuttamasta rahoitusvajasta. Mahdollinen tai todennäköinen alijäämä tulee kattaa jotenkin. Tästä tulisi sopia ennakolta riittävän selkeästi jäsenkuntien kanssa, jotta HSL:n toiminnassa säilyy toimintarauha toteuttaa pitkäjänteistä ja toimivaa joukkoliikennettä.

• ***Strategian ja tulokortin toteutuminen 2021***

Strategia hyväksytään hallituskausittain. HSL:n hallitus hyväksyi osaltaan kokouksessa joulukuussa 2017 HSL:n strategian kausille 2017-2021. HSL:n yhtymäkokous hyväksyi strategian marraskuussa 2018. HSL:n strategia päivitetään hallituskausittain. Uusi strategia hyväksyttiin hallituksessa 14.12.2021 vuosille 2022-2025. Vuoden 2021 strategia on vanha, mutta edelleen voimassa.

Kuntayhtymän strategiassa hallituskaudelle 2017-2021 on viisi strategista painopistettä, joiden tavoitteiden toteutumista seurattiin. Näitä ovat :

1. Erinomainen asiakaskokemus
2. Tehokas runkoverkko
3. Ennakointi ja uudistaminen
4. Aktiivinen yhteistyö
5. Kestävä talous

Tavoitteita olivat vuodelle 2021

1. Tuemme asiakkaiden luottamuksen palautumista joukkoliikenteeseen ja kehitämme palveluitamme vastaamaan muuttuneisiin liikkumistarpeisiin.
2. Kasvatamme kestävän liikkumisen kulkutapaosuutta ja kehitämme runkoverkoston toimivuutta.
3. Olemme mukana luomassa toimivaa ja kestävää joukkoliikenteen ekosysteemiä.
4. Koko HSL:n toiminnan läpileikkaava tavoite ”Varmistamme toimintamme kestävän talouden” tuki toiminnallisten tavoitteidemme saavuttamista ja keskittyi kestävän talouden, osaamisen ja tehokkuuden varmistamiseen sekä toiminnan seurantaan ja jatkuvaan kehittämiseen.

Kuntayhtymän vuodelle 2021 asetettujen strategisten tavoitteiden toteutumista mittaavista indikaattoreista toteutui 58,1 % (25/43 tavoiteindikaattorista). Koronakriisin seurauksena useat joukkoliikenteen käyttöön ja tuloihin liittyneet mittarit jäivät tavoitteestaan.

Tavoitteiden toteutuminen:

Tavoite 1: Tuemme asiakkaiden luottamuksen palautumista joukkoliikenteeseen ja kehitämme palveluitamme vastaamaan muuttuneisiin liikkumistarpeisiin

Tavoitteen mukaisilla toimenpiteillä on pyritty varmistamaan joukkoliikenteen turvallisuus vastuullisena liikkumistapana ja vastaamaan ihmisten huoleen sen turvallisuudesta. Toimenpiteet tilikaudella on kuitenkin samanaikaisesti suhteutettu vallitsevaan taloustilanteeseen.

Keskeiset toimenpiteet TTS-kaudella	Toimenpiteen arviointikriteeri/mittari	Tavoite-/lähtötaso	Toteuma 2021
Varmistamme riittävän kapasiteetin ja matkustusväljyyden työmatkaliikenteessä.	Asiakastyytyväisyys	90 %	86 % Tavoite ei toteutunut
	Kehitystoimet joukkoliikenteen sujuvuuden pullonkaulojen tunnistamiseksi	arvio kehitystoimista	Kuormitus-, matkustaja-määrä- ja liikkumistiedon tiedonsaantia on kehitetty ja hyödynnetty mm. liikenteen säästötoimien kohdentamisessa korona-aikana. Tavoite toteutui.
	Liikenteen toimivuuden tunnuslukujen kehitystoimet	arvio kehitystoimista	Muuttuvan liikkumisen työssä tunnistettiin liikennejärjestelmän toimivuuden kannalta olennaisia seurattavia mittareita. Työ jatkuu. Tavoite toteutui
Parannamme joukkoliikennevälineiden terveysturvallisuutta.	Joukkoliikenteen luotettavuuden kehitys	99,43 %	98,51 % Tavoite ei toteutunut
	Toimenpiteet terveysturvallisuuden edistämiseksi	arvio kehitystoimista	mm. tehostettu siivous, maskipakko, ilmanvaihdon tehostaminen Tavoite toteutui
	Toimenpiteet joukkoliikenteen matkustajamäärien lisäämiseksi	markkinointikampanjan onnistuminen	Syksyn markkinointikampanja onnistui tavoitteiden mukaisesti. Tavoite toteutui.
Varaudumme muuttamaan joukkoliikenteen palvelutasoa liikkumistarpeita ja kysyntää vastaavasti.	Matkustajamäärien kehitys	258,0 milj. nousua (TA)	237,6 milj. nousua Tavoite ei toteutunut
	HSL-brändin kehittyminen	Arvostusindeksi 16 (v. 2020 Taloustutkimuksen tutkimus)	AI 16 säilyi edellisvuoden tasolla. Tavoite toteutui.
	Toimenpiteet uusasiakashankinnassa	toimenpiteiden vaikutavuus (korona huomioiden)	Kausilippujen alennuskampanja lippujen ostajista runsaat 60 % on uusia asiakkaita. Tavoite toteutui.
Selkeytämme vaikutusarviointiin perustuen lippujen tuotevalikoimaa ja hinnoittelua huomioiden koronan vaikutukset matkustuskäyttäytymisessä.	Työmatkapalvelun toteuttaminen	Yritysmyynti 12,5 milj. € (tulokorttitavoite)	Yritysmyynti 12,5 milj. € Tavoite toteutui
	Lipunmyynnin kehittyminen	255,1 milj. € (TA)	234,2 milj. € Tavoite ei toteutunut
	Digitaalisten myyntikanavien osuus lipputuloista	Digit. myyntikanavien osuus myynnistä 70 % ((tulokorttitavoite)	58 % Tavoite ei toteutunut
	Asiakkaalle tarjottavan ruuhkainformaation kehitystoimet	arvio kehitystoimista	Kuormitustiedon esittäminen hsl.fi:ssä reaaliajassa

Keskeiset toimenpiteet TTS-kaudella	Toimenpiteen arviointikriteeri/mittari	Tavoite-/lähtötaso	Toteuma 2021
Tuotamme matkustajalaskentatiedon perusteella ajantasaista kuormitustietoa asiakkaille.			odottaa runkolinjojen matkustajalaskentalaiteiden käyttöönottoa ja niiden tuottamaa tietoa. Tavoite ei toteutunut.
	Matkustajalaskennan uuden tilastointijärjestelmän hyödyntäminen	arvio kehitystoimista	Matkustajalaskentalaiteiden käyttöönotto siirtyi vuodelle 2022. Tavoite ei toteutunut.
Kehitämme reaaliaikaista, personoitua ja monikanavaista matkustajainformaatiota sekä häiriötiedottamista.	Monikanavaviestintäratkaisun kehitystoimet	arvio kehitystoimista	Monikanavaviestinnässä on hyödynnetty asiakasanalytiikkaa automaatioissa manuaalisella tietojenkäsittelyllä. Jatkokehitystyönä teknisen valmiuden nostaminen. Tavoite toteutui.
	Häiriö- ja muutostiedotuksen kehitystoimet	arvio kehitystoimista	Asiakasviestintää ja vuorovaikutusta on kehitetty mm. kohdennettua asiakasviestintää kehittämällä ja asiakasvuorovaikutusta kehittämällä liikennesuunnitelussa. Tavoite toteutui.
	Runkolinjojen reaaliaikaisen matkustajainformaation kehitystoimet	arvio kehitystoimista	Runkolinjojen matkustajalaskentalaiteiden käyttöönotto on viivästynyt ja tapahtuu 2022 aikana (edellytys reaaliaikaiselle tiedolle). Tavoite ei toteutunut.
Valmistelemme tili-pohjaisen lippujärjestelmätaustan käyttöönottoa yhteistyössä LMJ:n kanssa.	Hankkeen eteneminen suunnitellusti	Hankkeen eteneminen	Lähimaksupilotti toteutui, siirtymävaiheen palvelumallin konseptoinnit ovat käynnissä. Hanke sisältää riskejä, mutta eteni suunnitellusti. Tavoite toteutui.

Vuonna 2021 HSL-alueella tilastoiitiin 237,6 milj. nousua, mikä on -40,1 % vähemmän kuin vuonna 2019. Talousarviossa odotimme -35 %:in laskua vuoteen 2019 verrattuna.

Matkustajamäärän laskuun vaikutti koronapandemian lisäksi myös erilaiset liikennehäiriöt ja remontityöt: metrokatko 17-25.7.2021 Itä-Helsingissä, veturikuljettajien lakko 21.5.2021, kesän isot katuremontit, jotka aiheuttivat raitiovaunujen poikkeusreitit, metro- ja raitiovaunuliikenteen lakko 16.-17.9.2021 ja pikaratikan rakennustyöt.

Taulukko1: Liikenteen luotettavuuden kehitys liikennemuodoittain.

	2021	2020
Metroliikenne	98,86 %	99,60 %
Raitioliikenne	98,31 %	98,94 %
Junaliikenne	96,50 %	98,82 %
Bussiliikenne	99,89 %	99,89 %
Lauttaliikenne	99,97 %	99,99 %
Keskimäärin	98,51 %	99,43 %

Tavoite 2. Kasvatamme kestävän liikkumisen kulkutapaosuutta ja kehitämme runkoverkoston toimivuutta

Keskeisenä pidemmän aikavälin tavoitteenamme on kestävän liikkumisen (joukkoliikenne, pyöräily ja kävely) kulkutapaosuuden kasvattaminen. Tällä on merkittävä vaikutus liikenteen päästöjen väheneemiseen. Runkoverkosto on keskeisin osa HSL:n joukkoliikennejärjestelmää ja pyrimme eri toimenpitein kehittämään runkoverkoston toimivuutta ja luotettavuutta.

Keskeiset toimenpiteet TTS-kaudella	Toimenpiteen arviointikriteeri/mittari	Tavoite-/lähtötaso	Toteuma 2021
Kehitämme asiakkaiden tarpeisiin sopivaa joukkoliikennettä, joka perustuu runkoverkoston.	Asiakastytyväisyys runkoverkoston	2020: 91,66 %	2021: 88,14 % Tavoite ei toteutunut.
	Asiakastytyväisyys vaihtojen sujuvuuteen	2020: 86,90 %	2021: 87,52 % Tavoite toteutui.
	Runkolinjojen päivitettyjen palveluperiaatteiden mukaiset toimenpiteet	Arvio kehitystoimista	mm. 03/2021 valmistunut työ, jossa määriteltiin palvelukuvaus ja infratoimenpiteitä. Syksyllä uudet runkolinjat paransivat poikittaisyyteksiä. Kehitystoimia vielä kesken mm. reaaliaikainen matkustajainformaatio. Tavoite ei toteutunut.
Kehitämme joukkoliikenteen linjastosuunnitteluprosessia yhdessä asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa.	Toimenpiteet asiakas- ja sidosryhmäyhteistyön hyödyntämisessä	Arvio kehitystoimista	Asiakasvuorovaikutusta on kehitetty mm. hyödyntämällä asukastyöpajoja sekä alueelle suunnattua liikkumiskyseilyä. Tavoite toteutui.
Vähennämme HSL-liikenteen päästöjä	Joukkoliikenteen/kestävän liikkumisen kulkutapaosuuden kehittyminen	Liikkumistutkimusta ei toteutettu v. 2021.	-
	MAL 2019 -suunnitelmassa sovittujen toimenpiteiden toteutuminen	Arvio kehitystoimista	Sovittuja toimenpiteitä on toteutettu siltä osin, kun ne ovat HSL:n vastuulla. Tavoite toteutui.

Keskeiset toimenpiteet TTS-kaudella	Toimenpiteen arviointikriteeri/mittari	Tavoite-/lähtötaso	Toteuma 2021
	MAL2023 suunnittelutyön käynnistäminen	Työn käynnistyminen	MAL 2023 -suunnittelu on edistetty puiteohjelman mukaisessa aikataulussa. Tavoite toteutui.
	Lähipäästöjen ja hiilidioksidipäästöjen aleneminen	Tavoitteena vähentää vuoteen 2025 mennessä hiilidioksidipäästöjä CO2 yli 90 % vuoteen 2010 verrattuna.	2021: Nox -86 % ja PM - 89 % sekä hiilidioksidipäästöjä -53% vuoteen 2010 verrattuna. Tavoite toteutui.
	Biopolttoaineiden %-osuus bussiliikenteessä	2020:30 %	2021: 40 % Tavoite toteutui.
	Sähköbussien määrä HSL:n tilaaman bussiliikenteen kalustosta	2020: 60 kpl / 5 %.	174 bussia / 13 % Tavoite toteutui.
Uudistamme matkustajatilastointia sekä rakennamme ja hyödynnämme keskitettyä tietovarastoa.	Matkustajalaskennan kattavuus ja luotettavuus	Arvio kehitystoimista.	Matkustajalaskennan tilastointijärjestelmän käyttöönotto viivästyi. Tavoite ei toteutunut.
	Digitaalisten tutkimusmenetelmien hyödyntäminen	Arvio kehitystoimista	Tietovarastossa (DW) oleva data ei ole vielä riittävän kattavaa toimenpiteen toteuttamiseksi. Tavoite ei toteutunut.
Luomme toimintamallit matkaketjuja koskevan tiedon hyödyntämiseen	Matkaketjutiedon hyödyntäminen eri tarkoituksissa	Arvio kehitystoimista	Palvelu- ja suunnittelukäyttöön ei vielä päästy. Työpästä ohjattiin kertyvän aineiston laatua ja riittävyttä koskeviin analyyseihin. Tavoite ei toteutunut.
	Toimenpiteet liityntäyhteyksien ja vaihtojen sujuvoittamiseksi	Arvio kehitystoimista	Useita liikkumistietoon perustuvia palveluita on ideoitu HSL-sovelluksen osaksi ja tunnistettu matkaketjutietojen mahdollisuudet erityisesti erilaisten solmujen ja vaihtopaikkojen kautta kulkevien matkojen analyyseille. Palvelukäyttöön ei vielä päästy Tavoite ei toteutunut.

Tavoite 3: Olemme mukana luomassa toimivaa ja kestävää joukkoliikenteen ekosysteemiä

Joukkoliikenteen ekosysteemillä tarkoitetaan niiden toimijoiden kokonaisuutta, jotka varmistavat joukkoliikenteen toimintaympäristön kehittämisen. Tavoitteena on järjestää toimintaympäristö ja taustajärjestelmät niin, että mahdollistetaan toisaalta liikenteen seudullinen kehittäminen ja uudet hankkeet ja toisaalta erilaiset liikenteen hankintatavat. HSL:n roolina on luoda raamit ja tavoitteet joukkoliikenteen ekosysteemin kehittämiseksi ja edistää osaltaan uusien toimijoiden muodostamista yhdessä toimintaympäristöstä vastaavien sidosryhmien kanssa.

Keskeiset toimenpiteet TTS-kaudella	Toimenpiteen arviointikriteeri/mittari	Tavoite-/lähtötaso	Toteuma 2021
Ratkaisemme kalustosta ja varikoista vastaavat organisaatiot sekä raideliikenteen varikoiden rakentamisen periaatteet yhteistyössä kuntien kanssa.	Päätöksenteon eteneminen kalusto- ja varikkoasioissa	Arvio etenemisestä	Varikko- ja kalustoasioita edistettiin sidosryhmien kanssa suunnitelmien mukaisesti. Tavoite toteutui.
Määrittelimme ja hankimme tarvittavan uuden junakaluston.	VAKAVA-projektin toimenpiteiden eteneminen suunnitelmien mukaisesti.	Arvio kehitystoimista	Lähijunaliikenteen kalustohankinnan valmistelussa huomioitiin koronatilanne ja kalustohankintaa on HSL:n hallituksen päätöksestä lykätty. Tavoite toteutui.
Varmistamme sähköbussien latausinfrastruktuurin rakentamisen.	Tarvittavien latauspisteiden toteutuminen suunnitelmien mukaisesti.	Toteutuminen	HSL on edistänyt sähköbussien hankintaa kilpailuttamalla latauspalvelun Helsinkiin, Espooseen ja Vantaalle. Vuonna 2021 otettiin käyttöön neljä uutta pikalatausasemaa pääte-pysäkeillä sekä kymmeniä varikolatureita. Tavoite toteutui.
	HSL:n palvelusopimuksen kautta toteutuneiden latausasemien luotettavuus.	Arvio luotettavuudesta	Latausasemat ovat toimineet luotettavasti ja tukeneet mahdollisuutta lisätä sähköistä bus-siliikennettä. Tavoite toteutui.
Toimimme alan verkostoissa ja kehittämme yhteistyötä viranomaisien ja kaupallisten toimijoiden kanssa.	Palvelutarjoaman kehittyminen (uusien yhteistyömuotojen syntyminen)	Avointa rajapintaa hyödyntävien määrä (2020: 8).	11 Tavoite toteutui.
	Rahoitusyhteistyön kehittyminen (esim. MAL 2023 prosessissa)	Arvio kehitymisestä HSL:n toimivaltuuksien puitteissa	Liikennejärjestelmän rahoituksen osalta on valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman eri käsittelyvaiheissa nostettu esille kuntanäkökulmaa ja seudun tarpeita. Tavoite toteutui.

Tavoite 4: Varmistamme toimintamme kestävän talouden

Kestävän talouden varmistaminen sekä matkustamisen vähentymisestä johtuvan talouskriisin hallitseminen on keskeisessä roolissa kaikessa toiminnassamme. HSL:n rahoitusjärjestelmää ja sen eri elementtejä (ml. infrakorvaukset) on syytä arvioida ja pyrkiä tarvittaessa uudistamaan siten, että joukkoliikennejärjestelmän pitkäjänteinen kehittäminen sekä yhteiskunnallisten ja strategisten tavoitteiden toteutuminen varmistetaan.

Keskeiset toimenpiteet TTS-kaudella	Toimenpiteen arviointikriteeri/mittari	Tavoite-/lähtötaso	Toteuma 2021
Toimimme tehokkaasti olennaiseen	Toimintamenojen kehittyminen	TA2021: 724,6 M€	706,0 M€ Tavoite toteutui.

keskittyen ja kasvattamme taloudellisen ajattelun tietoisuutta organisaatiossa.	lipunmyyntitulot suhteessa operointikustannuksiin	2020: 48,0 %	47,6 % Tavoite ei toteutunut.
	nousun hinta	2020: 2,01 €/nousu	2,12 €/nousu Tavoite ei toteutunut.
	kuntien keskimääräinen subventio	Omistajaohjauksen tavoite 50 %	53,1 % Tavoite ei toteutunut.
Tuemme uudistamista vahvistamalla oppimista ja osaamisen kehittämistä.	Henkilöstötyytyväisyys: osaaminen omassa työssä, kehittymismahdollisuudet	Henkilöstökysely uudistettiin vuonna 2021, ei ole vertailukelpoinen edellisiin tuloksiin.	-
	HSL:n kiinnostavuus työpaikkana: sähköisen rekrytinnin tunnusluvut, lähtövaihtuvuus	Lähtövaihtuvuus 2020: 5,2 %	Lähtövaihtuvuus 8,2 % Tavoite ei toteutunut.
Perustamme toimintamme ajantasaiseen ja luotettavaan tietoon.	Toiminnan suunnittelulle merkittävien tutkimusten toteutuminen	Tutkimusten toteutuminen.	Tutkimuksia on toteutettu koronatilanteen huomioiden. Tavoite toteutui.

HSL-TULOSKORTTI 2021

Kehityskärki	Toimenpiteet	Mittarit	Toteuma (0-100%)	Toimenpiteen paino	Painotettu painoarvo
Lipputulot kehittyvät talousarviossa ennakoitua paremmin [Covid-19 -tilanne huomioiden]	Varmistamme terveysturvallisen joukkoliikennematkustamisen (10 %)	Tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuus: Arvio toimenpiteiden vaikuttavuudesta (toimenpiteitä: liikennevälineiden ilmanvaihdon parantamistoimenpiteet, valmiussuunnitelman päivitys, terminaalisiivoukset, valokatalyysipinnoite, siivouskonsultti (Juki)	80 %	10,0 %	8,0 %
	Tuemme omalla toiminnallamme joukkoliikenteen käytön kasvua (20%)	Matkustajamäärien kehittyminen: Matkustajamäärä vuoden aikana enemmän kuin 258 miljoonaa matkustajaa (nousua)	0 %	5,0 %	0,0 %
		Lipputulojen kehittyminen: Lipputulot vuoden aikana enemmän kuin 255 081 734 euroa (ei sis. alv)	0 %	5,0 %	0,0 %
		Asiakastytyväisyyden kehittyminen: Tyytyväisten asiakkaiden osuus vähintään 86 % (ASTY)	100 %	5,0 %	5,0 %
	Kasvatamme yritysmyyntin tuotteiden ja palveluiden houkuttelevuutta (5 %)	Yritysmyyntin kehittyminen: Yritysmyynti 12,5 miljoonaa euroa (ei sis. alv.) Yritysmyyntin kehittyminen: Mobiili vähintään 30 % (osuus yritysmyyntistä?)	100 % 0 %	2,5 % 2,5 %	2,5 % 0,0 %
Edistämme kävelyn ja pyöräilyn yhdistämistä joukkoliikenteen käyttöön taloudellisesti kestävästi (5 %)	Kestävän liikkumisen määrä suhteessa kaikkeen liikkumiseen: Kaupunkipyörien käyttö kasvaa (verrattuna vuoteen 2020)	0 %	5,0 %	0,0 %	
			Välisumma	40,0 %	20,5 %
Palvelumme vastaavat asiakkaidemme muuttuvia tarpeita	Keräämme tietoa asiakkaiden liikkumistarpeiden muutoksista (10 %)	Kehityshankkeiden eteneminen: Liikkumisen muutoksia arvioivan hankkeen (MuuLIT) eteneminen: Suunnitelmaluonnoksen esittely johtoryhmälle 5/2021, toimenpideohjelma valmis 10/2021	100 %	10,0 %	10,0 %
	Kehitämme menettelyjä, joilla liikennetarjontaa voidaan muokata vastaamaan paremmin kysynnän muutoksiin (10 %)	Asiakastytyväisyyden kehittyminen: Kysymyksen "Joukkoliikenteen reitit palvelevat minua hyvin" arvosana korkeampi kuin aiemmassa kyselyssä	0 %	3,3 %	0,0 %
		Asiakastytyväisyyden kehittyminen: Kysymyksen "HSL etsi aktiivisesti uusia tapoja palvella minua paremmin" arvosana korkeampi kuin aiemmassa kyselyssä	0 %	3,3 %	0,0 %
		Digitaalisten lipunmyyntikanavien osuus: Osuus kokonaisyntymisestä 77 % (mobiili, nettilataus, MaaS)	0 %	3,3 %	0,0 %
	Kehitämme uutta hinnoittelumallia suunnitellusti (10 %)	Kehityshankkeiden eteneminen: Tilipohjaisen palvelun eteneminen aikataulussa: Eri hinnoittelumallit testattu, lukijat asennusvalmiit 5/2022 (arvio) ja ABT-taustan MVP-versio valmis vuoden lopussa.	50 %	10,0 %	5,0 %
Kehitämme strategiaamme ja sen toteuttamista vastaamaan paremmin muuttuvaan toimintaympäristöön (10 %)	Strategiatyön onnistuminen: HSL:n strategia on hyväksytty hallituksessa vuoden 2021 loppuun mennessä	100 %	10,0 %	10,0 %	
			Välisumma	40,0 %	25,0 %
Toimintamme pohjana oleva luotettava matkustustieto	Varmistamme tiedon keräämisen ja hyödyntämisen kokonaisprosessin toimivuuden (13 %)	Matkustustiedonkeruun kehittämistoimien eteneminen ja tulevaisuuden tarpeiden kartoittaminen: Matkaketjutiedon tulevaisuuden tarpeet on kartoitettu ja kehittäminen priorisoitu (Kyllä 33 %/ Ei 0%)	100 %	4,3 %	4,3 %
	Hyödynnämme HSL-sovelluksesta saatavaa matkaketjutietoa (7 %)	Matkustustiedon kattavuus ja luotettavuus: Uusien bussisopimusten datan vastaanotto- ja seurantajärjestelmä on valmis 31.7.2021 mennessä (Kyllä 34 %/ Ei 0%)	50 %	4,3 %	2,2 %
		Matkustustiedon kattavuus ja luotettavuus: Runkolinjojen laskentalaitteet on kilpailutettu (vanhat 200,500, 510 ja tulevat 300, 400, 600) (Kyllä 33 %/ Ei 0%)	0 %	4,3 %	0,0 %
		Matkustustiedon kattavuus ja luotettavuus: HSL-sovellus tuottaa matkaketjutietoja päivittäin keskimäärin henkilömäärältään: 110 000 hlö (25 %)/ 80 000 hlö (15 %)/ 40 000 hlö (5 %)	20 %	1,8 %	0,4 %
	Sovelluksesta kerättävän tiedon hyödyntäminen: Sovelluksen Travel Sense mahdollistaa teknisesti Digi-ASTY:n täysimittaisen rinnakkain ajon Tutkimuslupaus syksyllä (Kyllä 25 %/ Ei 0%)	Matkustustiedon kattavuus ja luotettavuus: Vähintään 90 % matkustajalaskentalaitteista tuottaa dataa vuositasolla (uuden bussisopimuksen siirtymäaika huomioiden) (Kyllä 25 %, Ei 0 %)	0 %	1,8 %	0,0 %
		Matkustustiedon kattavuus ja luotettavuus: Matkustajatilastointi on kokonaisuudessaan tietovarastossa, toteumatiedot haetaan rajapinnoista (Kyllä 25 %/ Ei 0%)	0 %	1,8 %	0,0 %
			Välisumma	20 %	8,6 %
			Yhteensä	100 %	54,1 %

Tarkastuslautakunnan arvio

HSL:lle vuodelle 2021 asetettujen strategisten tavoitteiden toteutumista mittaavista indikaattoreista toteutui 58,1 % (25/43 tavoiteindikaattorista). Useat joukkoliikenteen käyttöön ja tuloihin liittyneet mittarit jäivät tavoitteestaan, mutta kokonaisuutena pandemian hoidosta selvittiin ja liikenteen palvelutaso pysyi korkealla tasolla. Pohdittavaksi jää mikä on se tulevaisuuden palvelutaso, mihin jäsenkunnat haluavat julkisen liikenteen asettaa. Vaakakupissa on toiminnan subventioaste ja sen tuomat kustannukset jäsenkunnille. Vaihtoehtoina on sopeuttaa liikenneverkkoa, ottaa lainaa, saada jatkossakin rahoitusta valtion kassasta tai jäsenkuntien suurempi osallistuminen.

Tavoitteen 1 osalta tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että työsuhdelippujen määrää on onnistuttu kasvattamaan ja siinä nähdään suuri kasvupotentiaalia. Tulisi aktiivisesti pohtia jatkossa, miten palveluita ja liikenneverkkoa kehitetään muuttuneeseen tilanteeseen.

Tavoitteen 2 osalta noin puolet asetetuista mittareista toteutuivat suunnitellusta (13 mittarista 6 ei toteutunut ja 7 toteutui). Tarkastuslautakunta peräänkuuluttaa mahdollisimman läheistä yhteistyötä asiakkaiden sidosryhmien kanssa, jotta saadaan esiin mahdollisuudet, kuinka joukkoliikenteen käyttöä saataisiin kasvatettua.

Tavoitteen 3 osalta kaikki asetetut mittarit saatiin toteutuneen puolelle. Joukkoliikenteen palvelujen kehittäminen jatkui ennen koronaa asetetussa aikataulussa.

Tavoitteen 4 osalta ei kestävä talous toteutunut. Toimintamenoja saatiin sopeutettua valitettavan vähän. Talousarviossa kuitenkin pysyttiin. Toiminnan tavoitteena oli, että jäsenkunnille tulisi maksettavaksi toimintamenoista korkeintaan puolet (50 %). Vuonna 2021 tämä ei aivan toteutunut, vaan jäsenkunnat maksoivat toiminnasta 53,1 prosenttia. Lisäksi valtion tukea saatiin 86,7 milj. euroa, mitä ilman olisi pitänyt ottaa lainaa tai kasvattaa jäsenkuntien maksuosuuksia.

• **Henkilöstö**

Henkilöstökuluja toteutui yhteensä 24,9 milj. euroa, ja ne ylittivät 1,1 milj. eurolla talousarvion. Tilinpäätökseen sisältyy varaus tulospalkkion maksamiseen, suuruudeltaan 0,6 milj. euroa. Talousarvio ei sisällä varausta tulospalkkion maksamiseen, jonka edellytyksistä päätetään erikseen hallituksessa tilinpäätöksen hyväksymisen yhteydessä. Henkilöstön määrä säilyi lähes samalla tasolla edelliseen vuoteen verrattuna ja lopussa HSL:n palveluksessa oli 402 henkilöä (2020: 405). Talous- ja henkilöstöhallinnon ns. operatiiviset palvelut ulkoistettiin Sarastia Oy:lle toukokuussa 2021. Matkalippujen tarkastajia rekrytoitiin ja uudet matkalippujen tarkastajat ja heihin liittyvä perehdytyskausi alkoi toukokuussa 2021.

Henkilöstön määrä oli edellisvuoden tasolla. Vakituudessa palvelussuhteessa oli 92 % henkilöstöstä. Määräaikaista henkilöstöä työskenteli erityisesti asiakaspalvelussa ja asiakastutkimusten kenttätyössä, joissa työn määrä vaihtelee. Työntekijöiden keski-ikä oli 44,4 vuotta. Naisia oli 56 % ja miehiä 44 %.

Vuonna 2021 tehtiin yhteensä 35 rekrytointia, joista suurin osa koski asiantuntijatehtäviä. Hakijoita oli keskimäärin 26 jokaista avoimena ollutta tehtävää kohti. Korona-aikana työelämään tullut asiantuntijoiden aiempaa suurempi liikkuvuus näkyi myös HSL:ssä. Lähtövaihtuvuus oli 8,2 % (5,2 %

vuonna 2020). Vaihtuvuus kuvaa irtisanoutuneiden määrää suhteessa vakituisen henkilöstön määrään.

Tarkastuslautakunnan arvio

Henkilöstössä ei tapahtunut arviointivuonna 2021 suuria muutoksia. Tuntuma oli, että pandemi-alla ja sen tuomilla vaikutuksilla organisaatioon oli vaikutusta henkilöstöön. Tämä näkyi mm. kasvaneena vaihtuvuutena. Vakituudesta henkilöstä irtisanoutui 8,2 % vuoden 2021 aikana (vuonna 2020 5,2 %). Vakituudessa työsuhteessa oli noin 370 henkilöä ja näistä noin 30 irtisanoutui. Tarkastuslautakunta pyytää selvittämään miksi vaihtuvuus on kasvanut ja tarvittaessa reagoida asian parantamiseen. Tarkastuslautakunta huomauttaa edelleen, että matkalippujen tarkastajista on vajetta ja toivotaan, että tarkastajien koulutuskurssi järjestetään vuosittain. Tarkastuslautakunta kyseenalaistaa tulospalkkioiden (0,6 milj. euroa) maksamisen henkilöstölle tilanteessa missä toiminta on alijäämäistä ja tarvitaan suuria valtionavustuksia.

• Talousarvion 2021 toteutuminen

Hyväksyessään 24.11.2020 HSL:n vuoden 2021 talousarvion yhtymäkokous päätti, että sitovia määrärahoja talousarviossa ovat toimintakulut ja investointimenot ja sitova tuloarvio kuntaosuudet yhteensä.

Talousarvion sitovat erät ja niiden toteutuminen

Euroa	TA 2021	TP 2021	Ero TP/TA	
			€	%
Kuntaosuudet yhteensä	388 544 000	388 544 000	0	0,0 %
Toimintakulut yhteensä	724 625 000	706 004 634	-18 620 366	-2,6 %
Investointimenot yhteensä	17 381 000	11 740 922	-5 640 078	-32,4 %

Kuntaosuudet toteutuivat talousarvion mukaisina. Toimintakulut jäivät 18,6 milj. euroa (2,6 %) alle talousarvion ja investointimenot 5,6 milj. euroa (32,4 %) alle talousarvion sitovien erien.

Tilikauden tulos rahoituserien ja poistojen jälkeen on 10,4 milj. euroa ylijäämäinen, kun talousarviossa oli varauduttu 79,1 milj. euron alijäämään. Merkittävin syy talousarviota parempaan tulokseen johtui lipputulomenetyksiä korvanneista koronatuista, joita ei oltu talousarviossa huomioitu. Lipputulomenetyksiin saatiin koronatuista tilikaudella yhteensä 86,7 milj. euroa (vuonna 2020 valtion koronatuki 59 milj. euroa). Tukia ja avustuksia arvioitiin talousarviossa saatavan 11,5 milj. euroa, kun toteuma oli yhteensä 100,2 milj. euroa eli tukien erotus 88,6 milj. euroa selittää valtaosin talousarviota paremman tuloksen.

Toimintatuotot kasvoivat 10,2 % ja toimintakulut laskivat 1,8 % edellisestä vuodesta. Toimintakate oli 27,4 milj. euroa, 81,2 milj. euroa parempi kuin edellisenä vuotena. HSL:n toimintakuluista 48,9 % voitiin kattaa muilla toimintatuotoilla ja valtion tuilla, kun tuottoihin ei lasketa jäsenkuntien maksamia kuntaosuuksia (jäsenkuntien subventiota).

Vuosikate oli 27,4 milj. euroa, 80,1 milj. euroa edellistä vuotta parempi. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Tulorahoitus on riittävä, kun vuosikate

on vähintään siitä vähennettävien poistojen suuruinen. Vuosikate riitti kattamaan poistot, jotka olivat yhteensä 17,0 milj. euroa.

Tuloslaskelman tunnuslukujen kehitys:

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	103,9 %	92,5 %	101,8 %	102,8 %	101,4 %	104,6 %
Toimintatuotot/Toimintakulut, % ilman kuntaosuuksia	48,9 %	44,5 %	54,4 %	54,6 %	57,9 %	56,7 %
Vuosikate/Poistot, %	161,1 %	-304,0 %	73,9 %	110,6 %	77,9 %	310,0 %
Kuntaosuudet/Asukas, €	287 €	258 €	259 €	256 €	225 €	242 €

Tuloslaskelmavertailu

x 1000 €	TP	TP	TA	TP	ERO TP21/TP20		ERO TP21/TA21	
	2019	2020	2021	2021	Eur	%	Eur	%
Toimintatuotot	748 235	665 382	663 370	733 444	68 062	10,2 %	70 074	10,6 %
Myyntituotot	383 881	243 682	255 586	235 607	-8 075	-3,3 %	-19 979	-7,8 %
AB vyöhykkeen lipputulot	165 976	163 498	171 968	158 640	-4 858	-3,0 %	-13 328	-7,8 %
ABC vyöhykkeen lipputulot	45 752	35 373	36 677	32 748	-2 625	-7,4 %	-3 929	-10,7 %
ABCD vyöhykkeen lipputulot	13 610	11 062	12 234	9 850	-1 211	-11,0 %	-2 384	-19,5 %
BC vyöhykkeen lipputulot	23 661	26 351	26 935	26 546	195	0,7 %	-389	-1,4 %
BCD vyöhykkeen lipputulot	2 449	2 233	2 276	2 226	-7	-0,3 %	-49	-2,2 %
CD vyöhykkeen lipputulot	2 260	2 246	2 330	2 435	189	8,4 %	105	4,5 %
D vyöhykkeen lipputulot	2 046	2 531	2 662	2 808	278	11,0 %	147	5,5 %
Lipputulot yhteensä	383 080	243 292	255 082	235 254	-8 038	-3,3 %	-19 828	-7,8 %
Muut myyntituotot yhteensä	802	390	504	353	-38	-9,7 %	-151	-30,1 %
Korvaukset kunnilta	348 106	345 309	388 544	388 544	43 235	12,5 %		0,0 %
Muut myyntitulot	1 203	2 047	305	2 915	868	42,4 %	2 610	855,7 %
Tuet ja avustukset	5 807	66 721	11 549	100 174	33 452	50,1 %	88 625	767,4 %
Vuokratuotot	2 547	2 652	2 607	2 329	-322	-12,1 %	-278	-10,6 %
Muut toimintatuotot	6 691	4 972	4 779	3 875	-1 097	-22,1 %	-904	-18,9 %
Toimintakulut	-735 258	-719 112	-724 625	-706 005	13 108	-1,8 %	18 620	-2,6 %
<i>Palkat ja palkkiot</i>	-18 777	-19 226	-19 470	-19 735	-509	2,6 %	-265	1,4 %
<i>Henkilösivukulut</i>	-4 184	-4 201	-4 413	-5 201	-1 001	23,8 %	-788	17,9 %
Henkilöstökulut yhteensä	-22 961	-23 426	-23 883	-24 936	-1 510	6,4 %	-1 053	4,4 %
Palvelujen ostot yhteensä	-702 545	-687 958	-692 121	-673 383	14 575	-2,1 %	18 738	-2,7 %
Bussiliikenteen operointikustannukset	-320 958	-317 309	-320 385	-319 329	-2 020	0,6 %	1 056	-0,3 %
Junaliikenteen operointikustannukset	-93 591	-89 142	-90 347	-80 352	8 790	-9,9 %	9 995	-11,1 %
Metroliikenteen operointikustannukset	-41 913	-42 480	-43 846	-42 524	-45	0,1 %	1 322	-3,0 %
Raitioliikenteen operointikustannukset	-52 911	-54 296	-55 570	-53 782	515	-0,9 %	1 788	-3,2 %
Lauttaliikenteen operointikustannukset	-4 500	-3 688	-4 501	-3 640	48	-1,3 %	861	-19,1 %
IdeaLabin operointikustannukset	-749	-223			223	-100,0 %		
Liikenteen operointikustannukset yhteensä	-514 622	-507 138	-514 649	-499 626	7 512	-1,5 %	15 023	-2,9 %
Bussiliikenteen infrapalvelut	-9 147	-7 779	-7 156	-7 155	624	-8,0 %		0,0 %
Junaliikenteen infrapalvelut	-15 023	-13 533	-14 225	-14 225	-692	5,1 %		0,0 %
Metroliikenteen infrapalvelut	-110 241	-107 497	-97 482	-97 482	10 015	-9,3 %		0,0 %
Raitioliikenteen infrapalvelut	-15 880	-17 519	-19 724	-19 724	-2 205	12,6 %		0,0 %
Lauttaliikenteen infrapalvelut	-401	-432	-652	-652	-221	51,1 %		0,0 %
Muut infrapalvelut		-1 525	-1 453	-1 712	-187	12,2 %	-259	17,8 %
Infrapalvelut yhteensä	-150 692	-148 286	-140 691	-140 950	7 335	-4,9 %	-259	0,2 %
Muut palvelujen ostot yhteensä	-37 231	-32 535	-36 781	-32 807	-272	0,8 %	3 974	-10,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 751	-1 015	-1 335	-800	215	-21,2 %	535	-40,0 %
Vuokratulot	-4 653	-4 238	-3 932	-4 401	-163	3,8 %	-469	11,9 %
Muut kulut	-3 348	-2 474	-3 354	-2 484	-10	0,4 %	870	-25,9 %
Toimintakate	12 977	-53 730	-61 255	27 439	81 169	-151,1 %	88 694	-144,8 %

Rahoitustuotot ja -kulut	522	263	-160	-8	-271	-103,1 %	152	-94,8 %
Vuosikate	13 500	-53 467	-61 415	27 431	80 898	-151,3 %	88 846	-144,7 %
Poistot	-18 258	-17 589	-17 690	-17 023	566	-3,2 %	667	-3,8 %
Tilikauden tulos	-4 758	-71 056	-79 105	10 408	81 464	-114,6 %	89 513	-113,2 %
Tilikauden yli-/alijäämä	-4 758	-71 056	-79 105	10 408	81 464	-114,6 %	89 513	-113,2 %

Vuoden 2021 investointimenot olivat 11,7 milj. euroa ja toiminnan ja investointien rahavirta oli tilikaudella 16,9 milj. euroa ylijäämäinen. Rahavarat pienenivät vuoden alusta 5,7 milj. eurolla.

Talousarviolainaa nostettiin 50,0 milj. euroa kesäkuussa 2020 ja vuonna 2021 ei tarvittu uutta lainarahoitusta. Otettua lainaa sen sijaan lyhennettiin 5,3 milj. eurolla.

Investoinnit

Vuoden 2021 Investointimenot ovat yhteensä 11,7 milj. euroa, mikä alittaa talousarvion 5,6 milj. eurolla (32,4 %). Investointimenojen alitus talousarvioon nähden johtuu mm. tunnistepohjaisen maksujärjestelmän ja lähimaksulaitteiden sekä muiden pienempien kehittämishankkeiden siirtymisestä osittain tuleville vuosille. Investointeihin oli myös budjetoitu varaus (1,7 milj. euroa) JUKI siirtymäkauden korvauksiin, johon liittyvät kustannukset siirrettiin käyttömenoihin operointikustannuksiin.

Tarkastuslautakunnan arvio

Talous pysyi talousarviossa ja toteutui huomattavasti talousarviossa ennakoitua parempana. Talousarviossa ennustettiin, että HSL tekee 79 milj. euroa alijäämää, mutta pääosin valtion maksamasta koronatuesta (86,7 milj.) johtuen muodostui ylijäämää 10,7 milj. euroa. Sitovat erät toteutuivat talousarvion mukaisesti. Kuntaosuudet per asukas nousi hieman ollen 287 euroa.

Silti talouden kokonaiskuvaan ei voida olla tyytyväisiä, koska ilman valtiontukia olisi alijäämän määrä ollut suuri ja rahoitusta olisi tarvittu lisää. Kokonaismatkustajamäärä laski 5,7 % vielä vuoteen 2020 verrattuna mikä oli yllätys, ja jos vertaa vuoteen 2019 pudotusta oli 40,1 %. Tämä on todella huolestuttava asiakasmäärän lasku ja tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että matkustajamäärän kehitystä seurataan jatkossakin. Olisi hyvä sopia jäsenkuntien kanssa, kuinka toiminta ja rahoitus hoidetaan alijäämän jatkuessa. HSL:n tulisi oppia pandemiasta ja pyrkiä varautumaan tämän ja vastaavanlaisten kysyntäshokkien varalle.

HSL:n tulee pohtia lipunmyynnin ja muiden tulolähteiden lisäämistä, että talous saadaan haluttuun tasapainoon. Investoinnit jäivät talousarviosta 5,6 milj. euroa ja investointeja toteutui 11,7 milj. euroa.

- **Asiakastyytyväisyys**

Syksyn 2021 asiakastyytyväisyystutkimuksessa yleisarvosanat laskivat kaikissa kulkumuodoissa syksyn 2020 tuloksiin verrattuna. Tuloksiin vaikuttivat etenkin lähiliikenteen ongelmat sekä mahdollisesti pandemian vuoksi toteutetut muut joukkoliikenteen sopeuttamisen toimenpiteet.

HSL-joukkoliikenteeseen matkustajista 86 % oli joko erittäin tai melko tyytyväisiä HSL-joukkoliikenteeseen (yleisarvosana 4 tai 5 asteikolla 1–5). Yleisarvosanan keskiarvo oli 4,09. Vastavasti syksyllä 2020 matkustajista 90 % oli joko erittäin tai melko tyytyväisiä ja yleisarvosanan keskiarvo oli 4,16.

HSL-joukkoliikenteelle annetun yleisarvosanan perusteella tyytyväisimpiä olivat metromatkustajat, joista 90 % antoi arvosanan 4 tai 5. Raitiovaunuliikenteessä tyytyväisten osuus oli 87 %, bussiliikenteessä 86 % ja lähijunaliikenteessä 81 %. Liikennöinnin täsmällisyyteen matkustajista oli tyytyväisiä 78 %. Tyytyväisimpiä olivat metromatkustajat, joista 90 % antoi arvosanan 4 tai 5. Raitiovaunuliikenteessä tyytyväisten osuus oli 84 %, bussiliikenteessä 77 % ja lähijunaliikenteessä 62 %. Lähijunaliikenteessä tyytyväisten osuus laski merkittävästi. Syksyllä 2020 lähijunaliikenteessä täsmällisyyteen tyytyväisten matkustajien osuus oli 79 %.

Vastaajista 51 % koki, että HSL kuuntelee minua ja huomioi tarpeeni. Syksyllä 2020 vastaajista 57 % koki näin. Vastaajista 87 % koki, että tietoa aikatauluista ja reiteistä on hyvin saatavilla. Vastaajista 79 % koki HSL:n alueen lippuvalikoiman vastaavan matkustustarpeita. Vastaajista 85 % koki lipun ostamisen olevan helppoa.

Yleisarvosanan perusteella tyytyväisten matkustajien %-osuus liikennemuodoittain ja yhteensä HSL-liikenteessä ("Yleisarvosana HSL-alueen joukkoliikenteelle"). Kaikki ovat syksyn arvosanoja.

	syksy	syksy	syksy	syksy	syksy	syksy	syksy	syksy	syksy	syksy	syksy
	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Raitioliikenne	87	89	89	90	89	89	90	87	91	88	89
Bussiliikenne	86	89	86	85	88	87	85	83	89	86	85
Metroliikenne	90	94	89	84	91	92	91	92	91	90	94
Junaliikenne	81	86	85	86	85	86	84	82	87	84	76
Yhteensä	86	90	87	86	88	88	87	85	89	87	86

Tarkastuslautakunnan arvio

Asiakastyytyväisyys näytti olleen laskussa vuoden 2021 aikana kaikissa liikennevälineissä. Edelleen tyytyväisyys on hyvällä tasolla, mutta suunta oli huono vuoden aikana. Mahdollisesti pandemiassa oli tähän suuri vaikutus, ja asiakkaat kärsivät sen tuomista epämuukavuustekijöistä, joilla varmasti oli oma osuutensa heikentyneeseen tyytyväisyyteen. Osa koki varmasti maskien käytön hankalaksi ja matkustusrajoitukset haittasivat. Tilanne rajoitusten ja suositusten osalta vaihteli vuoden 2021 aikana jatkuvasti.

Asiakkaiden tyytyväisyyden tekijöitä on syytä kartoittaa tarkasti ja pitäisi löytää ne tekijät joihin HSL pystyisi vaikuttamaan ja palauttamaan luottamusta. Pandemian aikana moni on vähentänyt liikkumistaan ja siirtynyt johonkin muuhun liikkumisen muotoon pois julkisesta liikenteestä. Esim. Pk-Seudulle rekisteröitiin noin 300 000 autoa enemmän pandemian aikana.

- **Esitys yhtymäkokoukselle**

Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan lausuntoon ja esittää yhtymäkokoukselle, että vuoden 2021 tilinpäätös hyväksytään ja HSL:n kuntayhtymän taloutta ja hallintoa hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.-31.12.2021.

Allekirjoitettu sähköisesti 26.4.2022

Ilkka Malmivaara

puheenjohtaja

Auli Ülle

varapuheenjohtaja

Petteri Auvinen

jäsen

Janne Vikman

jäsen

Laura Korpinen

jäsen

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 22 pages before this page

Dokumentet inneholder 22 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 22 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 22 sider før denne side

Detta dokument innehåller 22 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

HSL:n hallituksen lausunto
tarkastuslautakunnan
arviointikertomukseen vuodelta 2021

HSL:n hallitus 23.8.2022
HSL:n yhtymäkokous 29.11.2022

HSL Helsingin seudun liikenne
PL 100, 00077 HSL
puhelin (09) 4766 4444
www.hsl.fi

1. HSL:n hallituksen lausunto tilikauden 2021 arviointikriteereistä

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän yhtymäkokous on 24.5.2022 § 6 merkinnyt tiedoksi vuoden 2021 arviointikertomuksen. HSL:n hallintosäännön 31 §:n mukaan tarkastuslautakunta esittää arviointikertomuksessa hallitukselle ja yhtymäkokoukselle ehdotuksen toimenpiteistä, joihin lautakunnan valmistelu ja tilintarkastuskertomus antavat aihetta.

Tarkastuslautakunta laati tammikuussa 2021 tilikauden kattavan alustavan arviointisuunnitelman, joka täsmentyi vuoden kuluessa. Arviointisuunnitelmaan perustuen tarkastuslautakunta on haastatellut HSL:n johtavia viranhaltijoita, kuullut tilintarkastajaa ja arvioinut HSL:n toiminnan tavoitteiden toteutumista, tehokkuutta, tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus ja tarkastuslautakunnan siinä esittämät havainnot ja kehittämisehdotukset perustuivat seuraaviin arviointikriteereihin:

- HSL:n strategia ja siitä johdetut keskeiset toiminnalliset tavoitteet
- HSL toiminta- ja taloussuunnitelma 2021 - 2023
- Tilinpäätös 2021
- Tarkastuslautakunnan edellisessä arviointikertomuksessa antamiin kehittämisehdotuksiin reagointi (hallituksen vastine yhtymäkokouksen pyynnöstä) ja kehittämisehdotusten toteuttaminen
- Tarkastuslautakunnan tilikauden kattavan työsuunnitelman mukaiset arviointikohteet ja niihin perustuvat johtavien viranhaltijoiden haastattelut
- Tarkastuslautakunnan muu seuranta ja arviointi (mm. hallitustyön seuranta, mediaseuranta, palautteet jäsenkunnista) tilikauden aikana
- HSL-kuntayhtymää koskevat sisäiset ohjeistukset ja hyväksytyt toimintaperiaatteet
- Tilintarkastajan tilikauden aikainen ja tilinpäätöstä 2021 koskeva raportointi
- Asiakastytyväisyystutkimukset
- HSL:n toiminnasta laaditut muut raportit ja selvitykset

Lautakunnan arvioinnin kohteena tilikauden 2021 osalta olivat:

- Koronan vaikutukset
- HSL:n strategian ja tulokortin toteutuminen vuonna 2021
- Henkilöstö
- Talousarvion 2021 toteutuminen ja talouden keskeisten tunnuslukujen tulkinta ja seuranta
- Asiakastytyväisyyskyselyjen johtopäätökset

2. Arviointikohteet

2.1. Koronan vaikutukset

Tarkastuslautakunnan arvio

Koronapandemia vaikutti tavoitteiden toteutumatta jäämiseen ja aiheutti merkittäviä lisähaasteita erityisesti talouden tulostavoitteiden toteuttamiselle. Sulku- ja rajoitustoimet vähensivät HSL:n matkoja noin 40 % verrattuna vuoden 2019 tilanteeseen. Toisaalta valtion koronatuot pelastivat talouden vuonna 2021.

Tarkastuslautakunta esittää huolensa tulevien vuosien matkustamisen kehityksestä, kasvavista infrakustannuksista ja niiden aiheuttamasta rahoitusvajeesta. Mahdollinen tai todennäköinen alijäämä tulee kattaa jotenkin. Tästä tulisi sopia ennakolta riittävän selkeästi jäsenkuntien kanssa, jotta HSL:n toiminnassa säilyy toimintaruuha toteuttaa pitkäjänteistä ja toimivaa joukkoliikennettä.

Hallituksen lausunto

Matkustuksen kehitys

HSL on tutkinut liikkumisen muutosta koronapandemian aikana ja tehnyt ennusteita pandemian jälkeisestä liikkumisesta. Tutkimusten mukaan etätöiden yleistyminen tulee pysyvästi vähentämään työmatkojen määrää ja koska suuri osa joukkoliikenteellä tehtävistä matkoista on työmatkoja, myös joukkoliikenteen matkustajamäärät laskevat. Helsingin seutu kuitenkin kasvaa jatkuvasti ja tämä trendikasvu syö työmatkojen aiheuttamaa pudotusta matkustajamäärissä ja HSL arvioikin, että muutaman vuoden kuluttua ollaan jo vuoden 2019 tasolla. Kysyntäprofiili ei kuitenkaan tule olemaan samanlainen kuin ennen pandemiaa, vaan ennusteen mukaan tiukat ruuhkapiikit tasoittuvat ja liikkuminen esimerkiksi päivällä ja alkuillasta kasvaa. Tasaisempi kysyntäprofiili mahdollistaa myös kustannustehokkaamman joukkoliikenteen tulevaisuudessa sekä voi joissain tapauksissa lykätä investointitarpeita (esimerkiksi uusi junakalustohankinta).

Matkustajat on kuitenkin houkuteltava takaisin joukkoliikenteeseen ja koska työmatkat vähenevät, tulee HSL:n pystyä houkuttelemaan myös muita matkaryhmiä. HSL on analysoinut joukkoliikenteen markkinapotentiaalia eri yhteysväleillä ja eri matkaryhmissä. Palveluiden heikentäminen ei auta matkustajia palaamaan ja siksi hyvän peruspalvelutason ylläpito on tulevaisuudessakin tärkeää. Palvelutaso tulee kuitenkin kohdentaa vastaamaan paremmin alueellisia liikkumistarpeita ja tämä kohdentaminen on tarkoitus aloittaa syksyllä 2022.

HSL:n uusi asiakaskeskeinen toimintamalli, missä HSL-alue on jaettu kolmeen markkina-alueeseen (Etelä, Itä ja Länsi), mahdollistaa paremman ymmärryksen alueiden asukkaiden liikkumisesta sekä liikkumistarpeista. HSL tulee panostamaan erityisesti alueellisesti kohdennettuihin linjastoihin, jotka perustuvat vahvasti sekä nykyisten joukkoliikennekäyttäjien että autoilijoiden liikkumistarpeisiin sekä personoituihin markkinoinnin ja myynnin toimenpiteisiin matkustajien houkuttelemiseksi ja saamiseksi joukkoliikenteen pariin.

HSL aikoo tuoda viestinnässään ja markkinoinnissaan entistä vahvemmin esiin vastuullisuutta, jonka uskotaan puhuttelevan tässä ajassa nykyistä laajempaa asiakasryhmää. Yhdessä alueellisesti nykyistä paremmin suunniteltujen linjastojen ja kohdistettujen markkinoinnin ja

digitaalisen myynnin toimenpiteiden kanssa HSL uskoo saavansa sekä täysin uusia asiakkaita joukkoliikenteen pariin mutta myös lisättyä harvoin joukkoliikennettä käyttävien määrää.

HSL panostaa vahvasti datavetoiseen linjastosuunnitteluun sekä digitaaliseen markkinointiin ja myyntiin edellä kuvattujen toimenpiteiden mahdollistamiseksi ja sitä kautta lipputulojen kasvattamiseksi. Markkinoinnin ja myynnin tuloksellisuuden varmistamiseksi painopiste siirretään kampanjanvetoisesta push-markkinoinnista datavetoiseen kasvumarkkinointiin. Tämä tarkoittaa sekä pitkän aikavälin brändin rakentamista että lyhyen aikavälin taktista tekemistä. HSL panostaa markkinoinnissa ja myynnissä uusiasiakashankinnan lisäksi koko asiakkuuden elinkaareen ja niiden kasvattamiseen.

Myös hinnoittelulla ja tariffimallilla on merkittävä vaikutus joukkoliikenteen houkuttelevuuteen ja palvelun käytettävyyteen. HSL onkin selvittänyt, millaisella hinnoittelumallilla saataisiin houkutelua eniten asiakkaita. Neljästä eri mallista tasahinnoittelu eli koko alueen yhden vyöhykkeen malli on osoittautunut tarkasteluissa kaikkein parhaiten kestäviä liikkumismuotojen edistäväksi malliksi. Tasahinnoittelu lisäisi eniten joukkoliikenteen matkoja ja vähentäisi puolestaan eniten autokilometrejä HSL-alueella. Lisäksi asiakaskyselyissä sekä joukkoliikenteen käyttäjät että autoilijat ovat arvioineet tasahinnoittelun kaikkien houkuttelevimmaksi ja selkeimmäksi hinnoittelumalliksi. Hinnoittelumallin tuomat muutokset käyttäjämääriin ovat +1-2% luokkaa.

Syksyn 2021-kevään 2022 aikana HSL osallisti asiakkaita laajasti hinnoittelumallien lisäksi uusien lipputuotteiden kehittämiseen. Tavoitteena oli löytää tuotteet, jotka houkuttelisivat eniten lisäämään joukkoliikenteen käyttöä, sekä vastaisivat parhaiten asiakkaiden muuttuviin liikkumistarpeisiin, erityisesti etätyöläisten sekä vapaa-ajalla liikkuvien tarpeisiin. Sarjaliput, hintakatto ja ryhmälippu toimivat näistä parhaiten. Seuraavaksi tavoitteena on tuoda näitä tuotteita tuotantoon koekäytön kautta, jotta HSL saisi selville lipputuotteiden todelliset vaikutukset lipputuloihin.

Kasvavat infrakorvaukset

Vaikka joukkoliikenneinfran rakentaminen ja kehittäminen luo myös mahdollisuuksia parempaan asiakaskokemukseen ja joukkoliikenteen käytön lisäämiseen, on tarkastuslautakunta kiinnittänyt huomioita täysin oikeaan asiaan esittäessään huolensa infrakustannusten aiheuttaman rahoitusvajeen vaikutuksista HSL:n mahdollisuuksiin kehittää pitkäjänteisesti toimivaa joukkoliikennettä.

Myös HSL on huolestunut kasvavien infrakustannusten aiheuttamasta merkittävästä kustannusriskistä. Infran käyttökorvausten vyöryttäminen ja käytännössä hankkeiden rahoittaminen HSL:n budjetin toimintakuluista, joista puolet katetaan lipputuloilla ja toinen puoli edelleen kuntien maksamina kuntaosuuksina, on jatkossa mahdoton yhtälö merkittävien uusien hankkeiden valmistuessa.

HSL:n toiminta- ja taloussuunnitelmissa (TTS) ja alustavan TTS:n lausuntopyyntöissä jäsenkunnille on tuotu esille jo useiden vuosien ajan huolta kasvavista infrakustannuksista ja niiden vaikutuksista lippujen hinnoitteluun, kuntaosuuksiin ja palvelutasoon.

Vuoropuhelua omistajien kanssa pyritään entisestään parantamaan ja vuoden 2022 toimenpiteenä HSL on esimerkiksi rekrytoimassa infrahankkeisiin ja -sopimuksiin keskittyvää

infrasopimuspäällikköä, jonka keskeisenä tehtävänä on tuottaa tietoa kuntien päätöksenteon tueksi, ylläpitää infraan liittyvää kustannuslaskentaa ja neuvotteluja eri hankkeissa hankkeen kustannusvaikutusten näkyvyyden lisäämiseksi sekä HSL:n ja jäsenkuntien välisten infrasopimusten jatkokehittäminen pidemmällä tähtäimellä.

2.2. HSL:n strategian ja tuloskortin toteutuminen vuonna 2021

Tarkastuslautakunnan arvio

HSL:lle vuodelle 2021 asetettujen strategisten tavoitteiden toteutumista mittaavista indikaattoreista toteutui 58,1 % (25/43 tavoiteindikaattorista). Useat joukkoliikenteen käyttöön ja tuloihin liittyneet mittarit jäivät tavoitteestaan, mutta kokonaisuutena pandemian hoidosta selvittiin ja liikenteen palvelutaso pysyi korkealla tasolla. Pohdittavaksi jää mikä on se tulevaisuuden palvelutaso, mihin jäsenkunnat haluavat julkisen liikenteen asettaa. Vaakakupissa on toiminnan subventioaste ja sen tuomat kustannukset jäsenkunnille. Vaihtoehtoina on sopeuttaa liikenneverkkoa, ottaa lainaa, saada jatkossakin rahoitusta valtion kassasta tai jäsenkuntien suurempi osallistuminen.

Tavoitteita olivat vuodelle 2021

1. *Tuemme asiakkaiden luottamuksen palautumista joukkoliikenteeseen ja kehitämme palveluitamme vastaamaan muuttuneisiin liikkumistarpeisiin.*
2. *Kasvatamme kestävästi liikkumisen kulkutapaosuutta ja kehitämme runkoverkoston toimivuutta.*
3. *Olemme mukana luomassa toimivaa ja kestävästi joukkoliikenteen ekosysteemiä.*
4. *Koko HSL:n toiminnan läpileikkaava tavoite "Varmistamme toimintamme kestävästi talouden" tuki toiminnallisten tavoitteidemme saavuttamista ja keskittyi kestävästi talouden, osaamisen ja tehokkuuden varmistamiseen sekä toiminnan seurantaan ja jatkuvaan kehittämiseen.*

Tavoitteen 1 osalta tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että työsuhdelippujen määrää on onnistuttu kasvattamaan ja siinä nähdään suuri kasvupotentiaalia. Tulisi aktiivisesti pohtia jatkossa, miten palveluita ja liikenneverkkoa kehitetään muuttuneeseen tilanteeseen.

Tavoitteen 2 osalta noin puolet asetetuista mittareista toteutuivat suunnitellusta (13 mittarista 6 ei toteutunut ja 7 toteutui). Tarkastuslautakunta peräänkuuluttaa mahdollisimman läheistä yhteistyötä asiakkaiden sidosryhmien kanssa, jotta saadaan esiin mahdollisuudet, kuinka joukkoliikenteen käyttöä saataisiin kasvatettua.

Tavoitteen 3 osalta kaikki asetetut mittarit saatiin toteutuneen puolelle. Joukkoliikenteen palvelujen kehittäminen jatkui ennen koronaa asetetussa aikataulussa.

Tavoitteen 4 osalta ei kestävä talous toteutunut. Toimintamenoja saatiin sopeutettua valitettavan vähän. Talousarviossa kuitenkin pysyttiin. Toiminnan tavoitteena oli, että jäsenkunnille tulisi maksettavaksi toimintamenoista korkeintaan puolet (50 %). Vuonna 2021 tämä ei aivan toteutunut, vaan jäsenkunnat maksoivat toiminnasta 53,1 prosenttia. Lisäksi valtion tukea saatiin 86,7 milj. euroa, mitä ilman olisi pitänyt ottaa lainaa tai kasvattaa jäsenkuntien maksuosuuksia.

Hallituksen lausunto

Palvelun kehittäminen muuttuvassa tilanteessa

HSL on ottanut käyttöön uuden toimintamallin, jolla pyritään pääsemään lähemmäs asiakasrajapintaa alueellisen tarkastelun avulla. Uusi toimintamalli täydentää hyvin jo aiemmin käytössä ollutta osallisuuden mallia, jossa asiakkaita ja sidosryhmiä osallistamalla olemme pystyneet parantamaan suunnittelu- ja päätöksentekoprosessia läpinäkyvämmäksi ja ratkaisemaan asiakkaiden liikkumishaasteita entistä paremmin taloudellisten reunaehtojen puitteissa. Monialaiset uudet tiimit luovat erinomaisen lähtökohdan tehokkaalle ja hyvälle suunnittelulle sekä viestinnälle. Määrällisen ja laadullisen datan yhdistäminen entistä paremmin on tavoitteemme. Koronapandemian myötä korostui, että liikkumisen tarve on erilainen eri alueilla ja liikkumisen muutoksessakin on suurta vaihtelua. Liikennetarjontaa pyritään suuntaamaan alueellisen ymmärryksen perusteella vastaamaan muuttunutta liikkumistarvetta. Tämä tarkoittaa sitä, että eri alueilla voi olla erilainen palvelutaso ja myös palvelutasoluokituksia ja -ohjeita on tarkasteltava kriittisesti. Alueellinen tarkastelu mahdollistaa myös esimerkiksi viestintä- ja markkinointitoimenpiteiden kohdentamisen paremmin alueille ja eri käyttäjäryhmille asiakasymmärryksen perusteella.

Alueellista ymmärrystä kerätään parhaillaan ja aineistoa tähän onkin valtavasti jo saatavilla mm. lukuisten osallisuuden mallia hyödyntäneiden alueellisten projektien ansiosta. Tämän ymmärryksen perusteella on tarkoitus käydä läpi koko palvelutarjonta syksyllä 2022 alkaen ja suunnata tarjontaa asiakastarpeen perusteella. Palvelutason tarkastelussa on tarkoitus tehdä tiivistä yhteistyötä myös kuntien ja sidosryhmien kanssa. Liikkumisen muutoksen seurantaan jatketaan myös ja syksyn etätynäkymän perusteella tarkennetaan matkustajamääräennusteita.

Taloudellisen tasapainon hakeminen

Kestävän talouden tavoite on erittäin kunnianhimoinen tilanteessa, jossa matkustajamäärät edelleen laahaavat jäljessä ja kustannustaso nousee polttoaineen ja energian hinnan nousun sekä uusien raideliikenneinvestointien myötä. Onkin selvää, että suurempaa tarvetta julkiselle tuelle on vielä seuraavina vuosina. Liikennejärjestelmän painottuminen raiteisiin muuttaa koko kustannusrakennetta jäykemmäksi, koska kiinteiden kustannusten osuus (infra, kalusto, varikot) kasvavaa merkittävästi, eikä tarjonnasta pystytä säästämään samaan tapaan kuin bussiliikenteessä. Tällöin vaihtoehdoksi jää mahdollisimman suuren hyödyn hakeminen tehdyistä raideliikenneinvestoinneista matkustajamääriä kasvattamalla. Työmatkojen vähentyessä etätyn yleistyminen myötä, matkustajia täytyy houkutelua myös muista matkaryhmistä, kuten vapaa-ajan matkoista. Tässä auttaa myös alueellinen asiakasymmärrys ja palvelun suuntaaminen tarpeen mukaan.

Työmatkojen vähentyminen tasoittaa myös joukkoliikenteen kysyntäprofiilia, mikä pidemmällä aikajänteellä mahdollistaa kustannustehokkaamman järjestelmän, kun liikennetarjontaa ei tarvitse mitoittaa tiukkojen ruuhkapiikkien mukaan. Kustannustehokkuus kuitenkin edellyttää esimerkiksi suunnitteluohjeen päivittämistä ja ruuhkautuvuuden sietämistä päivä- ja iltaliikenteessä. Koronan aikana käyttöön otettuja tarjonnan säästöjä on tarkoitus jatkaa ja uusia säästökohteita etsitään aktiivisesti. Säästöt eivät kuitenkaan voi olla niin suuria, että ne estäisivät matkustajia palaamasta joukkoliikenteeseen, vaan säästöt täytyy kohdentaa sinne, missä selvästi on ylikapasiteettia. Energian ja polttoaineen hinnan osalta näkyvä on myös erittäin heikko.

2.3. Henkilöstö

Tarkastuslautakunnan arvio

Henkilöstössä ei tapahtunut arviointivuonna 2021 suuria muutoksia. Tuntuma oli, että pandemialla ja sen tuomilla vaikutuksilla organisaatioon oli vaikutusta henkilöstöön. Tämä näkyi mm. kasvaneena vaihtuvuutena. Vakitukselta henkilöstä irtisanoutui 8,2 % vuoden 2021 aikana (vuonna 2020 5,2 %). Vakituksessa työsuhhteessa oli noin 370 henkilöä ja näistä noin 30 irtisanoutui.

Tarkastuslautakunta pyytää selvittämään miksi vaihtuvuus on kasvanut ja tarvittaessa reagoida asian parantamiseen. Tarkastuslautakunta huomauttaa edelleen, että matkalippujen tarkastajista on vajetta ja toivotaan, että tarkastajien koulutuskurssi järjestetään vuosittain. Tarkastuslautakunta kyseenalaistaa tulospalkkioiden (0,6 milj. euroa) maksamisen henkilöstölle tilanteessa missä toiminta on alijäämäistä ja tarvitaan suuria valtionavustuksia.

Hallituksen lausunto

Vaihtuvuus

Vaihtuvuudessa tapahtui korona-aikana samanlainen muutos kuin suomalaisessa työelämässä yleisesti. HSL:ssä on kiinnitetty korona-aikana erityistä huomiota monipaikkaisen työn kehittämiseen ja tukemiseen, jotta työskentelyn, yhteistyön ja työhyvinvoinnin perusasiat pysyvät kunnossa.

Matkalippujen tarkastajien määrä

Matkalippujen tarkastustyössä poissaolevan tai pois lähteneen työntekijän tilalle voidaan rekrytoida vain tarkastajan pätevyyden omaava henkilö. Matkalippujen tarkastajien rekrytointi sisältää varsinaisen rekrytoinnin lisäksi tarkastajakurssin, jonka HSL järjestää itse. Rekrytointi, uusien tarkastajien kouluttaminen ja työharjoittelu kestävät noin vuoden. Rekrytoinnit tehdään siten, että yhdellä kertaa rekrytoidaan enemmän uutta henkilöstöä. Edellinen tarkastajakurssi järjestettiin 2021, ja seuraava tarkastajien rekrytointi aloitetaan syksyllä 2022. Lisäksi vuonna 2021 on rekrytoitu jo kurssin suorittaneita tarkastajia takaisin HSL:n palvelukseen.

Tulospalkkion maksaminen

HSL:n henkilöstölle ei maksettu tulospalkkiota vuodelta 2020, kun taloudellinen tilanne muuttui koronan takia olennaisesti. Henkilöstölle ei ole myöskään poikkeuksellisesti korona-aikana vuosina 2020 ja 2021 maksettu uusia, palkkaukseen kuuluvia henkilökohtaisia lisiä, jotka perustuvat työsuoritukseen. Vuoden 2021 toiminnalliset tulokset olivat kuitenkin verraten hyviä, joten HSL työnantajana halusi palkita poikkeusoloissa tehtyä hyvää työtä tulospalkkiolla.

Tulospalkkio määräytyy hallituksessa hyväksytyjen tulospalkkiojärjestelmän perusteiden ja ehtojen mukaisesti. Vuodelta 2021 ehdot tulospalkkion maksamiseen täyttivät. Tulospalkkion maksamisen kynnysehtona on, että tilikauden tulos on vähintään talousarvion mukainen. Talousarvio, johon tulosta verrataan voi olla myös alijäämäinen, kun taseeseen on kertynyt ylijäämää, jolla alijäämä

voidaan kattaa. Jos kuntien maksamia kuntaosuuksia ei otettaisi huomioon, tulos olisi aina reilusti alijäämäinen.

HSL:n tulospalkitsemista uudistetaan ensi vuoden alusta alkaen. HSL:n hallitus käsitteli asiaa toukokuussa 2022. Hallitus päätti, että tulospalkitseminen jaetaan jatkossa kahteen toisiaan tukevaan osaan, jotta palkitsemisella voidaan tukea lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteita, tuloksellista toimintaa ja yhteistyötä sekä henkilöstön sitoutumista. Uutta on myös se, että oman tulospalkkion voi jatkossa halutessaan ohjata perustettavaan henkilöstörahastoon. *Tulospalkkiojärjestelmä* on voimassa kalenterivuoden kerrallaan, ja sen piiriin kuuluu koko henkilöstö. Tulospalkkion maksamisen perusehtona on edelleen se, että tuloksemme on vähintään talousarvion suuruinen ja palkitseminen perustuu tulokorttiin. *Kannustinjärjestelmä* kattaa strategiakauden 2022–2025. Sen piiriin kuuluvat henkilöt, jotka nimetään ennen palkitsemiskauden alkua vuoden 2022 aikana. Tässä vaiheessa on määritelty, että kannustinjärjestelmä koskee johtoa (johtajat, yksiköiden päälliköt). Kannustinjärjestelmä palkitsee strategisten tavoitteiden saavuttamisesta.

2.4. Talousarvion 2021 toteutuminen ja talouden keskeisten tunnuslukujen tulkinta ja seuranta

Tarkastuslautakunnan arvio

Talous pysyi talousarviossa ja toteutui huomattavasti talousarviossa ennakoitua parempana. Talousarviossa ennustettiin, että HSL tekee 79 milj. euroa alijäämää, mutta pääosin valtion maksamasta koronatuesta (86,7 milj.) johtuen muodostui ylijäämää 10,7 milj. euroa. Sitovat erät toteutuivat talousarvion mukaisesti. Kuntaosuudet per asukas nousi hieman ollen 287 euroa.

Silti talouden kokonaiskuvaan ei voida olla tyytyväisiä, koska ilman valtiontukia olisi alijäämän määrä ollut suuri ja rahoitusta olisi tarvittu lisää. Kokonaismatkustajamäärä laski 5,7 % vielä vuoteen 2020 verrattuna mikä oli yllätys, ja jos vertaa vuoteen 2019 pudotusta oli 40,1 %. Tämä on todella huolestuttava asiakasmäärän lasku ja tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että matkustajamäärän kehitystä seurataan jatkossakin. Olisi hyvä sopia jäsenkuntien kanssa, kuinka toiminta ja rahoitus hoidetaan alijäämän jatkuessa. HSL:n tulisi oppia pandemiasta ja pyrkiä varautumaan tämän ja vastaavanlaisten kysyntäshokkien varalle.

HSL:n tulee pohtia lipunmyynnin ja muiden tulolähteiden lisäämistä, että talous saadaan haluttuun tasapainoon. Investoinnit jäivät talousarviosta 5,6 milj. euroa ja investointeja toteutui 11,7 milj. euroa.

Hallituksen lausunto

Lipunmyynnin ja muiden tulolähteiden lisääminen

Lipunmyynnin kasvattamisessa avainasemassa on myös matkustajamäärien palautuminen. HSL:n tulee tehdä sellaisia hinnoitteluratkaisuja, jotka tukevat matkustajien palaamista joukkoliikenteeseen.

Matkustajamäärien kehitys

Matkustajamäärien kehitystä seurataan säännöllisesti. Vuosia 2020 ja 2021 verrattaessa, on hyvä myös huomata positiivinen kehitys nousijamäärissä HSL-alueella huhti-joulukuussa vuonna 2021:

+15,2 % vuoden 2020 samaan jaksoon verrattuna koronapandemian aikana. Nousijamäärät olivat siis hienoisesti kasvamassa, vaikka koko vuosia 2021 ja 2020 vertailtaessa 2020 olikin enemmän hieman matkustajia kuin 2021. Tämä johtuu siitä, että 2020 alkuvuosi oli vielä normaaliaikaa ennen koronaa. Positiivinen kehitys on jatkunut tammi-toukokuussa 2022, vaikka matkaa on vielä vuoden 2019 tasoon.

Taulukko 1: nousijamäärät kuukausittain 2020 - 05/2022

kk	vuosi	kk vuosi	HSL-alue yhteensä	Ero ed. vuoden vastaavaan kuukauteen, %
1	2020	tammi 20	35,184	0,7 %
2	2020	helmi 20	33,019	3,8 %
3	2020	maalis 20	23,122	-36,2 %
4	2020	huhti 20	9,694	-70,7 %
5	2020	touko 20	12,466	-63,5 %
6	2020	kesä 20	16,262	-42,5 %
7	2020	heinä 20	18,318	-27,0 %
8	2020	elo 20	21,007	-35,5 %
9	2020	syys 20	21,998	-36,0 %
10	2020	loka 20	21,884	-41,4 %
11	2020	marras 20	21,508	-41,4 %
12	2020	joulu 20	17,425	-46,2 %
1	2021	tammi 21	18,091	-48,6 %
2	2021	helmi 21	17,741	-46,3 %
3	2021	maalis 21	16,721	-27,7 %
4	2021	huhti 21	15,797	63,0 %
5	2021	touko 21	18,670	49,8 %
6	2021	kesä 21	18,344	12,8 %
7	2021	heinä 21	16,453	-10,2 %
8	2021	elo 21	20,553	-2,2 %
9	2021	syys 21	21,840	-0,7 %
10	2021	loka 21	25,211	15,2 %
11	2021	marras 21	26,070	21,2 %
12	2021	joulu 21	22,088	26,8 %
1	2022	tammi 22	19,761	9,2 %
2	2022	helmi 22	20,768	17,1 %
3	2022	maalis 22	26,655	59,4 %
4	2022	huhti 22	25,029	58,4 %
5	2022	touko 22	25,629	37,3 %

2.5. Asiakastyytyväisyyskyselyjen johtopäätökset

Tarkastuslautakunnan arvio

Asiakastyytyväisyys näytti olleen laskussa vuoden 2021 aikana kaikissa liikennevälineissä. Edelleen tyytyväisyys on hyvällä tasolla, mutta suunta oli huono vuoden aikana. Mahdollisesti pandemialla oli tähän suuri vaikutus, ja asiakkaat kärsivät sen tuomista epämurkavuustekijöistä, joilla varmasti oli oma osuutensa heikentyneeseen tyytyväisyyteen. Osa koki varmasti maskien käytön hankalaksi ja matkustusrajoitukset häiritsevänä. Tilanne rajoitusten ja suositusten osalta vaihteli vuoden 2021 aikana jatkuvasti.

Asiakkaiden tyytyväisyyden tekijöitä on syytä kartoittaa tarkasti ja pitäisi löytää ne tekijät joihin HSL pystyisi vaikuttamaan ja palauttamaan luottamusta. Pandemian aikana moni on vähentänyt liikkumistaan ja siirtynyt johonkin muuhun liikkumisen muotoon pois julkisesta

liikenteestä. Esim. Pk-Seudulle rekisteröitiin noin 300 000 autoa enemmän pandemian aikana.

Hallituksen lausunto

Asiakastyytyväisyystutkimuksissa asiakkaiden tyytyväisyys joukkoliikenteen palveluihin oli edelleen korkea, vaikka tyytyväisyys hieman laski vuoden 2020 tuloksesta. HSL-joukkoliikenteen matkustajista 86 % oli joko erittäin tai melko tyytyväisiä HSL-joukkoliikenteeseen (yleisarvosana 4 tai 5 asteikolla 1–5). Yleisarvosanan keskiarvo oli 4,09.

Asiakastyytyväisyyden eri osatekijöitä seurataan liikennemuodoittain ja tuloksia hyödynnetään liikennöitsijöiden sopimusohjauksessa. Esimerkiksi junaliikenteessä on ollut merkittäviä ongelmia luotettavuudessa vuonna 2021 ja tämä on heijastunut voimakkaasti myös asiakastyytyväisyyteen. Luotettavuutta on kuitenkin saatu parannettua ja myös junaliikenteen asiakastyytyväisyys vuoden 2022 tutkimuksessa on lähtenyt nousuun.

Koronapandemian myötä kasvaneet odotukset esimerkiksi siisteydelle ja ruuhkaisuudelle heijastuvat myös asiakkaiden arvioihin. HSL:llä on ollut käytössä tehostettu siivous kaikissa liikennemuodoissa, tämä ei kuitenkaan ole näkynyt merkittävästi asiakastyytyväisyydessä kaluston siisteyttä mittaavissa kysymyksissä. Tieto tehostetuista siivouksista ei välttämättä ole tavoittanut asiakkaita ja tätä voidaan viestinnällä jatkossa parantaa.

Liikennevälineiden ruuhkautumisesta on myös tullut jonkin verran palautetta, vaikka todellisuudessa matkustajamäärät ovat koko pandemian ajan olleet huomattavasti normaalia matalammalla tasolla eikä kapasiteettiongelmia ole ollut. Satunnainen ruuhkautuminen on kuitenkin koettu pandemia-aikaan erittäin epämiellyttäväksi ja myös tämä saattaa heijastua asiakastyytyväisyyteen. Matkustajien odotukset todennäköisesti muuttuvat jonkin verran pandemiatilanteen muuttuessa ja näihin muutoksiin pyritään reagoimaan mahdollisuuksien mukaan.

Hallinto, tulosalueen johtaja**Hankintapäätös**

20.06.2022 § 11	Asia	Viherkasvien hankinta uudistettuihin toimistotiloihin Naas-palveluna
	Päätös	Päätän valita kilpailutuksen perusteella viherkasvien toimittajaksi Naava + Ambiusin, jonka tarjous oli kokonaistaloudellisesti edullisin.
		Hankinnan arvioidut kokonaiskustannukset sopimuskaudelle ovat noin 48 000 euroa. Sopimuskausi on kolme vuotta
20.06.2022 § 12	Asia	Kahvikoneiden hankinta uudistettuihin toimistotiloihin
	Päätös	Päätän valita kilpailutuksen perusteella kahvikoneiden toimittajaksi Job Mealin, jonka tarjous oli kokonaistaloudellisesti edullisin.
		Hankinnan arvioidut kokonaiskustannukset ovat noin 59 000 euroa (ilman arvonlisäveroa).
06.07.2022 § 13	Asia	Johdon kehittämisohjelman hankinta
	Päätös	Päätän valita liitteenä olevan tarjouksen perusteella johdon kehittämisohjelman toimittajaksi NSC Norilo Oy:n.

Yleispäätös

20.07.2022 § 14	Asia	Kieltäytyminen luovuttamasta tarjousasiakirjoja
	Päätös	Päätän olla luovuttamatta hankinta-asian 429/02.08.00/2021 (Contactless validator 2022) tarjousasiakirjoja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (21.5.1999/621) 24.1 § kohdan 20 perusteella.

Liikenne, tulosalueen johtaja**Hankintapäätös**

20.06.2022 § 2	Asia	Pikaraitiolinjojen kilpailutusmallien selvitystyö (puitejärjestelyyn perustuva hankinta)
	Päätös	Päätän tilata Pikaraitiolinjojen kilpailutusmallien selvitystyön 17.5.2022 päivätyn WSP Finland Oy:n tarjouksen mukaisesti.
		Hankinnan arvioidut kokonaiskustannukset ovat enintään 59 600 euroa (ilman arvonlisäveroa).
20.06.2022 § 3	Asia	Pikaraitiotielinja 550:n poikkeusliikennekorttien hankinta
	Päätös	Päätän tilata Pikaraitiotielinja 550:n poikkeusliikennekortit -työn 17.5.2022 päivätyn Ramboll Finland Oy:n tarjouksen mukaisesti. Hankinnan arvioidut kokonaiskustannukset ovat noin 22 800 euroa (ilman arvonlisäveroa).

Markkinat, tulosalueen johtaja**Hankintapäätös**

13.06.2022 § 2	Asia	Lähimaksamisen pilottilukijoiden sopimuskauden jatkaminen
	Päätös	Päätän hyväksyä PPT excellence NV:n kanssa tehdyn sopimuksen jatkamisen kuudella (6) kuukaudella joulukuun 2022 loppuun saakka. Lisätilauksen arvioidut kokonaiskustannukset ovat 16 000 euroa (ilman arvonlisäveroa).

21.06.2022 § 3	Asia	Hankintapäätös, Satamien matkustajatutkimuksen 2022 kenttähaastattelutyö
	Päätös	Päätän valita kilpailutuksen perusteella Satamien matkustajatutkimuksen 2022 kenttähaastattelutyön toimittajaksi Taloustutkimus Oy:n, jonka tarjous oli kokonaistaloudellisesti edullisin.
		Hankinnan arvioidut kokonaiskustannukset mahdolliset optiot huomioiden ovat noin 99 000 euroa (ilman arvonlisäveroa).
28.06.2022 § 4	Asia	Uusiasiakashankintapalvelun hankinta (pienhankinta)
	Päätös	Päätän valita kilpailutuksen perusteella palvelun toimittajaksi Bookers Group Oy:n, jonka tarjous oli kokonaistaloudellisesti edullisin. Hankinnan arvioidut kokonaiskustannukset ovat arviolta noin 99 000 euroa (ilman arvonlisäveroa).
Teknologia, tulosalueen johtaja		
Hankintapäätös		
15.06.2022 § 14	Asia	Posmanager Azure-palveluna
	Päätös	Päätän tilata liitteenä olevan tarjouksen mukaan Posmanager-kassaohjelman siirron Azure-alustaan CGI Suomi Oy:ltä.
15.06.2022 § 15	Asia	Mobiilitulostimet matkalippujen tarkastajille (pienhankinta)
	Päätös	Päätän valita kilpailutuksen perusteella matkalippujen tarkastajille tulevien mobiilitulostimien toimittajaksi Kauko Oy:n, jonka tarjous oli kokonaistaloudellisesti edullisin.
16.06.2022 § 16	Asia	Mobiililipun tietoturva-auditoinnin hankinta 2022
	Päätös	Päätän valita kilpailutuksen perusteella mobiililipun tietoturva-auditoinnin toimittajaksi Consultor Oy:n, jonka tarjous oli kokonaistaloudellisesti edullisin.
		Hankinnan arvioidut kustannukset ovat enintään 40 000 euroa (ilman arvonlisäveroa).
22.06.2022 § 18	Asia	Hankinta Eversheds Asianajotoimisto Oy:ltä koskien Due diligence-tarkastusta TVV Lippu- ja maksujärjestelmä Oy:ssä
	Päätös	Päätän hankkia Due diligence - tarkastuksen TVV Lippu- ja maksujärjestelmä Oy:öön.
		Hankinnan arvioidut kokonaiskustannukset ovat noin 50 000 € (+ alv 24 %).
23.06.2022 § 19	Asia	Gartner tutkimus- & analytikkopalvelun hankinta
	Päätös	Päätän valita liitteenä olevan tarjouksen perusteella tutkimus- & analytikko-palvelun toimittajaksi Gartner Finland Oy:n. Hankinnan arvioidut kokonaiskustannukset ovat noin 52 600 euroa (ilman arvonlisäveroa).

27.06.2022 § 20	Asia	Työpisteiden varusteiden hankinta
	Päätös	Päätän valita kilpailutuksen perusteella tavarantoimittajaksi Verkkokauppa.com Oyj:n, jonka 20.6.2022 päivätty tarjous oli kokonaistaloudellisesti edullisin. Hankinta muodostuu seuraavista tarvikkeista: •Näyttö 92 kpl 469,00 € 43 148,00 € •näppäimistö, suomi 92 kpl 27,96 € 2 572,32 € •Web kamera183 kpl 58,02 €10 617,66 € •USB kaapeli 32 kpl 5,23 € 167,36 € •USB hub183 kpl 10,86 € 1 987,38 € •USB jatkokaaapeli183 kpl 4,07 € 744,81 € •Latausalusta183 kpl26,56 € 4 860,48 € Hankinnan arvioidut kokonaiskustannukset 64 641,71 euroa (ilman arvonlisäveroa).
05.07.2022 § 21	Asia	Hankintapäätös kyberturvallisuuden johtamisen asiantuntijapalvelusta
	Päätös	Päätän valita kilpailutuksen perusteella kyberturvallisuuden johtamisen asiantuntijapalvelun toimittajaksi Consultor Oy:n, jonka tarjous oli kokonaistaloudellisesti edullisin. Hankinnan arvioidut kokonaiskustannukset ovat enintään 99 500 euroa (ilman arvonlisäveroa).
05.07.2022 § 22	Asia	Lukijalaitteille, ajoneuvoreitittimille ja antennille ympäristöolosuhdetestaus
	Päätös	Päätän valita tarjouksen perusteella palvelun toimittajaksi Eurofins Oy:n.
19.07.2022 § 23	Asia	Hankintapäätös - Opastinsillan toimistotilan AV-laitehankinta 2022
	Päätös	Päätän valita kilpailutuksen perusteella tavarantoimittajaksi Dustin Finland Oy:n, jonka tarjous oli kokonaistaloudellisesti edullisin.
05.08.2022 § 24	Asia	ITxPT näyttöjen ohjauspalvelu ja matkustajalaskentatiedon välityspalvelu
	Päätös	Päätän valita liitteenä olevan tarjouksen perusteella palvelun toimittajaksi OEM Finland Oy:n. Hankinnan arvioidut kokonaiskustannukset ovat noin 100 000 euroa (ilman arvonlisäveroa).
Yleispäätös		
21.06.2022 § 17	Asia	LIJ2014-järjestelmän muutos: VPC Tuki LIJ ulkopuoliselle ajoneuvoreitittimelle hankinta Tieto Finland Oy:ltä (lisähankinta)
	Päätös	Päätän hyväksyä Tieto Finland Oy:n tarjouksen "VPC Tuki LIJ ulkopuoliselle ajoneuvoreitittimelle" (LIJPRG-43073; v 1.2; 14.06.2022) mukaisen muutoksen. Muutoksen arvioidut kokonaiskustannukset ovat noin 89 986 euroa (ilman arvonlisäveroa).

Teknologiaratkaisut, osastonjohtaja**Hankintapäätös**

09.06.2022 § 11 Asia Bluetooth - majakoiden hankinta
Päätös Päätän valita kilpailutuksen perusteella Bluetooth -majakoiden toimittajaksi Accent System SAU:n. Hankinnan arvioidut kokonaiskustannukset alittavat 100 000 € (ilman arvonlisäveroa).

Toimitusjohtaja**Hankintapäätös**

09.06.2022 § 43 Asia Päätös Varastonseurantajärjestelmän (Asset Management) hankintamenettelyn keskeyttämisestä
Päätös Päätän keskeyttää hankintamenettelyn koskien Varastonseurantajärjestelmän (Asset management) kilpailutusta.

16.06.2022 § 47 Asia Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymän ja Mehiläinen Oy:n työterveyspalveluja koskevan sopimuksen option käyttö vuodelle 2023
Päätös Päätän ottaa Mehiläinen Oy:n kanssa 17.12.2018 solmitun, 1.1.2019 voimaan tulleen sopimuksen mukaisen option käyttöön työterveyspalveluista vuodelle 2023.

16.06.2022 § 48 Asia Työterveyshuollon kustannukset vuodelta 2021 olivat noin 541000 euroa (ilman arvonlisäveroa). Vuoden 2022 kustannusten arvioidaan olevan samaa tasoa. Mehiläinen Oy on hoitanut työterveyspalvelut sopimuksen mukaisesti.
Päätös Päätös Helsingin seudun liikenteen markkinoinnin suunnittelun ja toteutuksen rajoitettuun menettelyyn hyväksytyistä ehdokkaista
Päätös Päätän, että HSL:n markkinoinnin suunnittelua ja toteutusta koskevan kilpailutuksen rajoitettuun menettelyyn hyväksytään seuraavat osallistumishakemuksensa jättäneet ehdokkaat:

28.06.2022 § 52 Asia Liikennöintisopimuksen option käyttö kohteessa 229
Päätös Päätän ottaa käyttöön kilpailukohteen 229 liikennöintisopimukseen sisältyvän option. Kohteen optiokausi alkaa talviliikennekauden alkaessa elokuussa 2025 ja päättyy kesäliikennekauden päättyessä 2027. Kilpailukohdetta liikennöi Helsingin Bussiliikenne Oy. Optiokauden liikenteen kustannus on arviolta 17,3 milj. euroa (+alv. 10 %).

22.07.2022 § 55 Asia Pysäkki-informaation asennus ja kunnossapito Vantaalla, Keravalla ja Sipoossa
Päätös Päätän valita kilpailutuksen perusteella palveluntoimittajaksi BS Bestones Oy:n, jonka tarjous oli kokonaistaloudellisesti edullisin.
Hankinnan arvioidut kokonaiskustannukset mahdolliset optiot huomioiden ovat noin 500 000 euroa (ilman arvonlisäveroa).

11.08.2022 § 58 Asia Päätös hankintamenettelyn keskeyttämisestä (SRE-asiantuntijapalvelun hankinta) (EU-kynnysarvon ylittävä hankinta)
Päätös Päätän keskeyttää hankintamenettelyn koskien SRE-asiantuntijapalvelun kilpailutusta selostusosassa mainituin perustein.

Yleispäätös

09.06.2022 § 42	Asia Päätös	Raidejokerilinjan runkolinjan pysäkinäyttöjen hankinta Päätän valita pysäkinäyttöjen toimittajaksi HSL:n puitejärjestelytoimittajana toimivan Teleste Information Solution Oy:n.
16.06.2022 § 45	Asia Päätös	Reittivariantin 431B perustaminen 15.8.2022 alkaen Päätän perustaa linjalle 431 uuden reittivariantin 431B 15.8.2022 alkaen seuraavasti: Linjalle 431 perustetaan B-variantti, joka liikennöi osaa linjan 431 reitistä. Linja kulkee Elielinaukiolta Vantaanlaaksoon käyttäen samoja pysäkkejä kuin linja 431. Vantaanlaaksossa 431B:n saapumispysäkki on pysäkki Emännänkuja (V1825) ja lähtöpysäkki Perkiöntie (V1811). Linjoilla 431 ja 431B on Elielinaukiolla yhteinen lähtöpysäkki (H2029). Linja 431B liikennöi arkinen ruuhka-aikaan 10–20 minuutin välein.
16.06.2022 § 46	Asia Päätös	Optiovuoden käyttöönotto Digia Finland, työmatkapalvelun ylläpito ja kehitys Päätän ottaa Digia Finland Oy:n kanssa solmitun 12.06.2020 voimaan tulleen sopimuksen mukaisen option käyttöön sopimuksessa määritellyn sisällön mukaan. Sopimuksen mukaan optiota voi käyttää kerran vuoden mittaisena kautena. Toimeksianto kattaa työmatkapalvelun ylläpidon sekä kehityksen. Optiokausi on voimassa 17.6.2022-16.6.2023 ja optiokauden arvioitu arvo on noin 216 000€.
22.06.2022 § 49	Asia Päätös	Linjojen 55 ja 56 reittimuutokset 15.8.2022 alkaen Päätän säilyttää linjan 56 Kalasataman pään reitin ja päätepysäkin sekä linjan 55 reitin myös 15.8.2022 eteenpäin entisellään, toisin kuin liikennöintisuunnitelmassa 2022-2023 päätettiin.
22.06.2022 § 50	Asia Päätös	Liikenne-tulosalueen yksiköt ja henkilöstön sijoittuminen uudessa organisaatorakenteessa 1.9.2022 alkaen Päätän, että Liikenne -tulosalue jakaantuu 1.9.2022 alkaen seuraaviin yksiköihin: - Suunnittelu - Hankinta - Junaliikenne - Liikenneympäristö - Operatiivinen Yksiköitä johtavat yksikön päälliköt ja henkilöstö sijoittuu hallinnollisesti yksiköihin.

22.06.2022 § 51	Asia	Tulosalueiden johtajien ja yksiköiden päälliköiden sijaisten määrääminen 22.6.2022 alkaen
	Päätös	Päätän, että tulosalueiden johtajien ja yksiköiden päällikköjen sijaisuuksissa noudatetaan 22.6.2022 alkaen tämän päätöksen liitteen mukaista sijaisuusjärjestystä. Tällä päätöksellä kumotaan aiemmat HSL:ää koskevat sijaisuuksista tehdyt päätökset. Päätöksessä mainittujen tehtävänhaltijoiden sijaisuutta ei laajenneta tämän päätöksen ulkopuolisiin tehtävänhaltijoihin. Jos tehtävänhaltija sen sijaan on määrätty sijaistamaan sijaisketjussa olevaa henkilöä, koskee päätös myös tehtävänhaltijaa. Mikäli syntyy tilanne, jossa kaikki tietylle viran - tai tehtävänhaltijalle tähän päätökseen merkityt muut sijaiset ovat myös yhtäaikaaisesti poissa, tuona aikana mahdollisesti tarvittavat päätökset tekee toimitusjohtaja tai tämän sijainen. Sijainen on toimivaltainen, kun sijaistettava on vähintään kokonaisen kalenteripäivän estynyt hoitamasta tehtäviään loman, vapaan, sairauden tai virkamatkan vuoksi.
01.07.2022 § 53	Asia	Suomi.fi-maksut -palvelun palvelusopimuksen uusiminen Valtiokonttorin kanssa
	Päätös	Päätän uusia Suomi.fi-maksut -palvelun palvelussopimuksen Valtiokonttorin kanssa. Suomi.fi-maksut -palvelun maksutapahtumista aiheutuvat transaktio- ja provisiomaksut sekä kauppiastunnusten kuukausimaksut hoidetaan palvelun tarjoavassa Valtiokonttorissa. Arvioidut kustannukset yhdeltä vuodelta ovat noin 155 000–200 000 euroa.
13.07.2022 § 54	Asia	Poikkeus Helsingin seudun liikenteen lippujen kelpoisuudessa U-linjalla 999
	Päätös	Päätän, että U-linjalla 999 voi matkustaa HSL-alueella C- ja D-vyöhykkeiden lipuilla, vaikka linjan reitti kulkee yhden pysäkin verran B-vyöhykkeellä. Päätös tulee voimaan 1.8.2022, kun uuden linjan sopimus alkaa.
28.07.2022 § 56	Asia	Kevään 2022 asiakastytyväisyystutkimukseen ja joukkoliikenteen laatututkimukseen perustuvien bonusten maksaminen seutulinjojen sekä Espoon, Helsingin, Keravan ja Vantaan sisäisten linjojen liikennöitsijöille
	Päätös	Päätän hyväksyä kevään 2022 asiakastytyväisyystutkimukseen ja joukkoliikenteen laatututkimuksen tuloksiin perustuvien bonuksien maksamisen seuraaville liikennöitsijöille: Liikennöitsijäeuroa (alv 0 %) Helsingin Bussiliikenne Oy 679 262 Nobina Finland Oy1 015 645 Nurmijärven Linja Oy 11 005 Oy Pohjolan Liikenne Ab1 132 955 Savonlinja Oy 102 978 Taksikuljetus Oy 28 713 Tammelundin Liikenne Oy 132 172 Bonusten määrä on yhteensä 3 413 003 (sis. alv. 10 % 310 273 euroa).

11.08.2022 § 57

Asia

Kevään 2022 asiakastytyväisyystutkimukseen sekä joukkoliikenteen laatututkimukseen tuloksiin perustuvien laatubonusten maksaminen Pääkaupunkiseudun Kaupunkiliikenne Oy:lle ja HKL metroliiketalaitokselle

Päätös

Päätän hyväksyä Helsingin metro- ja raitioliikenteen liikennöintisopimusten mukaiset laatubonukset liikenteestä vastaaville liikennöitsijöille:

Liikennöitsijäeuroa (alv 0 %)

HKL metroliiketalaitos 89 647

Kaupunkiliikenne Oy (raitoliikenne) 83 246

Bonusten määrä on yhteensä 190 182 euroa (sis. alv. 10 % 17 289 euroa).

Kevään 2022 asiakastytyväisyystutkimuksen ja joukkoliikenteen laatututkimuksen tuloksiin sekä ajamattomien vuorojen perusteella laskettua laatubonusta maksetaan HKL metroliiketalaitokselle ja Kaupunkiliikenne Oy:lle oheisen laskelman mukaisesti.

22.06.2022

166/10.02.02/2022
[YK0049, Vantaan
ratikan kaavarunko]Vantaan kaupunki
kirjaamo@vantaa.fiViite
Lausuntopyyntönnne 24.5.2022**Lausunto Vantaan ratikan kaavarunkoluonnoksesta****Taustaa**

Vantaan kaupunginhallitus on 23.5.2022 päättänyt asettaa nähtäville Vantaan ratikan kaavarungon luonnoksen. Kaavarunkoluonnos on nähtävillä 1.6. - 30.6.2022. Nähtäville asetettuun aineistoon kuuluu kaavarunkokartta, - määräykset ja -selostus. Aineisto on kaupungin verkkosivuilla osoitteessa: www.vantaa.fi/ratikankaavarunko

Vantaan kaupunki pyytää lausuntoja kaavarunkoluonnoksesta 30.6.2022 mennessä sähköisenä osoitteeseen kirjaamo@vantaa.fi

Vantaan ratikka on noin 19 km pitkä Vantaalle ja osittain Helsinkiin sijoittuva seudun poikittainen joukkoliikennehanke, joka yhdistää Mellunmäen, Hakunilan, Tikkurilan ja Aviapoliksen kaupunkikeskukset sekä Helsinki-Vantaan lentoaseman. Vantaan ratikan yleissuunnitelma valmistui 2019.

Ratikan kaavarungon suunnittelualue kattaa noin 800 m säteellä ratikan pysäkeistä muodostuvan vyöhykkeen. Alue sijoittuu kaupunkirakenteessa keskelle seutua, mutta nykytilassa tätä poikittaista akselia ei vielä oikein ole, vaan alueen keskukset ovat erillään toisistaan ja suurten liikenneväylien jakava vaikutus on suuri.

Kaavarungolla on kolme tehtävää: määritellä visio ratikkakaupungista, arvioida mitoitus ja kuvata ratikkakaupungin kehittämisen vaikutukset. Lähtökohtana on Vantaan uusi yleiskaava (KV 25.1.2021, ei vielä lainvoimainen), jota tällä suunnitelmalla tarkennetaan. Ratikkavyöhykkeellä väestön odotetaan kasvavan lähes 37 000 asukkaalla ja työpaikkamäärän yli 30 000:lla.

Luonnoksen vuorovaikutuksen ja arviointien pohjalta luonnoksesta muokataan ehdotus, jonka on tarkoitus olla valmis hyväksyttäväksi loppuvuodesta 2022.

Lausunto

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) kiittää mahdollisuudesta lausua Vantaan ratikan kaavarunkoluonnoksesta.

Helsingin seudun liikenne (HSL) toteaa, että Vantaan ratikka on tärkeä poikittainen joukkoliikenneyhteys sekä keskeinen kaupunkikehityshanke, joka antaa mahdollisuuksia kehittää kestävään liikkumiseen perustuvaa yhdyskuntarakennetta.

Helsingin seudun maankäytön, liikenteen ja asumisen suunnitelmassa (MAL 2019) Vantaan ratikan rakentamisen tavoitteelliseksi aloitusajankohdaksi on esitetty 2024–2027. Seuraava Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitelma (MAL 2023) on parhaillaan valmistelussa. Alustavan vaikutusten arvioinnin perusteella Vantaan ratikalla on merkittäviä positiivisia vaikutuksia saavutettavuuteen.

Helsingin seudun kuntien ja valtion välisessä maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksessa 2020–2031 on seuraava kirjaus Vantaan ratikasta: ”Vantaa jatkaa hankkeen suunnittelua päätöstensä mukaisesti ja valtio osallistuu hankkeen suunnittelukustannuksiin 30 prosentin osuudella ja enintään 6,1 miljoonalla eurolla. Rakentamisen arvioidaan alkavan vuonna 2024. Hankkeen kustannusarvio keväällä 2020 on 393 miljoonaa euroa. Valtio tekee päätöksen osallistumisesta Vantaan pikaraitiotien rakentamiseen Vantaan kaupungin tehtyä päätöksen hankkeen toteutuksesta seuraavan MAL-sopimuksen yhteydessä.”

Toinen MAL-sopimuksen kirjaus koskee Santaradan siirtoa Tikkurilassa: ”Väylävirasto laatii selvityksen Santaradan siirtämisestä valtion rataverkolla ja sen nykyisistä aluevarauksista luopumisesta. Kunnat tarjoavat Santaradalle vaihtoehdoisen, pääkaupunkiseudun junaliikenteen tehokasta kunnossapidon toteuttamista vastaavan paikan. Santaradan siirrolla mahdollistetaan pikaraitiotien rakentaminen ja maankäytön kehittäminen sen nykyisellä alueella.”

Helsingin seudun MAL-sopimuseurannan mukaan (seurantakatsaus 2022, koskee vuotta 2021) Vantaan ratikan kaavarunkotyö, asemakaavat, katusuunnitelmat, alustavat rakennussuunnitelmat sekä Tikkurilan tunnelin rakennussuunnitelmat etenevät aikataulussa. Sen sijaan Santaradan siirrossa on merkittäviä haasteita. Santaradasta on laadittu selvitys, jonka perusteella sille ei löytynyt korvaavaa paikkaa. Väylävirasto on laatimassa selvitystä Etelä-Suomen alueen kunnossapidon tarpeista. Santaradalle etsitään vielä uusia mahdollisuuksia mm. varikoiden yhteydestä. Radan kunnossapidon kannalta varikko pääkaupunkiseudulla on välttämätön.

Kommentteja kaavarunkoluonnokseen

HSL pitää tärkeänä, että kaavarunkoa tarkastellaan nimenomaan ratikkaliikenteen toimivuuden sekä riittävän maankäytön volyymin

näkökulmasta. Tilavarausten ja geometrian tulee mahdollistaa ratikan sujuva ja nopea liikennöinti.

Maankäyttöä tulee olla ratikan vaikutusalueella, erityisesti pysäkkien ympäristössä riittävästi ja sen tulee olla sekoittunutta, siten että ratikka palvelee monenlaisia käyttötarpeita, niin työ-, opiskelu kuin vapaa-ajan matkoilla. Ympäristön laatuun ja käveltävyyteen tulee myös panostaa. HSL:n näkemyksen mukaan nämä asiat on otettu hyvin huomioon kaavarunkoluonnoksessa.

Vantaan ratikan kaavarungon vaikutuksia on tarkoitus tarkastella kevään ja kesän aikana 2022. HSL toteaa, että Vantaan ratikan kaavarungon vaikutusten arvioinnin teemat vaikuttavat riittävältä ja monipuolisilta.

Joukkoliikenteen taloudesta ja infrakorvauksista

Koronapandemian myötä joukkoliikenteen matkustajamäärät ovat vähentyneet lähes kolmanneksen verrattuna koronaa edeltävään aikaan. Samanaikaisesti seudulla on rakenteilla useita suuria joukkoliikenteen infrahankkeita, joiden kustannukset jyvitetään kunnille matkustajamäärien suhteessa HSL:n kautta ns. infrakorvauksina. Kasuvat infrakustannukset yhdessä alhaisten matkustajamäärien kanssa aiheuttavat painetta nostaa lippujen hintoja, mikäli HSL:n jäsenkunnat eivät voi korottaa joukkoliikenteen subventioastetta.

HSL näkee, että Vantaan ratikan toteuttaminen nykyisellä HSL:n rahoitusjärjestelymallilla ei toteuta täysimääräisesti niitä tavoitteita, jotka hankkeelle on asetettu. Vantaan ratikan investointikustannuksia ei tule kuntatasolla säästää bussiliikenteen palveluista, eikä niitä tule myöskään rahoittaa pelkästään lipunhintoja korottamalla. Vantaan ratikan kokonaisuus tulee suunnitella siten, että rahoitus järjestetään osin esimerkiksi kaupunkikehityksen synnyttämällä tuloilla. Olennaista on myös maankäytön ripeä toteutuminen, jotta ratikan matkustajamäärät ja lipputulot kasvavat operointi- ja infrakustannusten myötä. HSL pitää tärkeänä, että ratikkahankkeen kaupunki- ja julkistaloudelliset vaikutukset tutkitaan laajasti.

MAL 2023 -valmistelun yhteydessä tuodaan esille HSL:n nykyisen infrakorvausmenettelyn haasteet. Vantaan ratikka ja muut tärkeät joukkoliikenneinvestoinnit tulee pystyä toteuttamaan siten, ettei se halvaannuta joukkoliikennejärjestelmää lipun hintojen tai palvelujen karsimisen takia.

Varikosta, infrasta ja kalustosta

Helsingin seudun laajeneva pikaraitiotieverkosto edellyttää seudullisia varikko- ja kalustoratkaisuja. Koska koko seudun kalusto hankitaan yhdessä, kalliita erityisratkaisuja (esim. akulla ilman ajolankoja ajamista) tulee välttää. Eri ratkaisuvaihtoehdoista tulee laatia riittävän laaja taloudellinen arviointi, jottei esimerkiksi kaapeloinnista aiheutuvien kustannusten välttäminen jossakin paikassa aiheuta vielä suurempia kustannuksia esimerkiksi kalustohankinnoissa.

HSL muistuttaa, että vaihtopaikat Tuusulanväylällä (kt 45), valtatiellä 4 Hakunilassa sekä Porvoonväylällä (vt 7) tulee toteuttaa osana ratikkahanketta. Santaradan kohtalo tulee ratkaista valtion kanssa pikaisesti siten, että ratikka voi hyödyntää parasta reittiä Tikkurilan keskustassa.

Lisätietoja antaa
Yksikön päällikkö Johanna Järvinen, etunimi.sukunimi@hsl.fi

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Mika Nykänen
Toimitusjohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä 22.6.2022.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa HSL:n kirjaamosta.

Jakelussa mainitut

Jokelan rautatiealueen asemakaavan muutosehdotus nro 3653 on valmistunut

Tuusulan kunnanhallitus on 15.6.2022 § 53 päättänyt asettaa asemakaavan muutosehdotuksen julkisesti nähtäville MRA 27 §:n mukaisesti ja pyytää siitä tarvittavat lausunnot.

Kaavaehdotus on nähtävillä **28.7.–31.8.2022**

Lausunto pyydetään toimittamaan 31.8.2022 ensisijaisesti sähköpostitse osoitteeseen kaavoitus@tuusula.fi.

tai kirjeitse osoitteeseen Tuusulan kunta, Kaavoitus, PL 60, 04301 Tuusula. Kuoreen merkintä ”Jokelan rautatiealueen asemakaavan muutos”.

Kaavamateriaali on nähtävillä kaavan nimellä osoitteessa:
www.tuusula.fi/kaavatvireilla

Lisätietoja kaavasta 1.8.2022 lähtien antaa asemakaava-arkkitehti Petteri Erling p. 040 314 3673.

Jakelu

OASiin merkityt osalliset

TUUSULA

**Elämisen
taidetta.**

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laiksi rautatiekuljetuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Johdanto

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laiksi rautatiekuljetuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Tausta

Esitys liittyy uuden rautatievastuuasetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus rautatieliikenteen matkustajien oikeuksista ja velvollisuuksista (EU) 2021/782) soveltamiseen Suomessa. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rautatiekuljetuslain (1119/2000) säännöksiä, joissa säädetään aikaisemman rautatievastuuasetuksen soveltamista koskevista kansallisista poikkeuksista.

Ehdotuksen mukaan käytettäisiin uuden asetuksen mukaista mahdollisuutta jättää soveltamatta sen eräitä säännöksiä kaupunki-, esikaupunki- ja alueellisen liikenteen matkustajaliikennepalveluihin. Rautatievastuuasetusta ei jatkossakaan sovellettaisi Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä. Uusia kansallisia poikkeuksia ei otettaisi käyttöön.

Tavoitteet

Lait ja valtioneuvoston asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 7.6.2023, josta alkaen sovelletaan uuden rautatievastuuasetuksen säännöksiä.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse. Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa ministeriölle lausuntonsa.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunnot pyydetään toimittamaan lausuntopalvelu.fi:n kautta **19.8.2022** mennessä.

Valmistelijat

Lisätietoja oikeusministeriössä antaa yksikönpäällikkö Katri Kummoinen (puh. 02951 50266, s-posti etunimi.sukunimi@gov.fi).

Linkit

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM009:00/2022> - Oikeusministeriön hankesivu, säädösvalmisteluhanke

EU:n rautatievastuuasetuksen kansallinen toimeenpano

<https://oikeusministerio.fi/sv/projekt?tunnus=OM009:00/2022> - Justitieministeriets projektsida, lagstiftningsprojekt

Nationellt genomförande av EU-förordningen om järnvägars ansvar

Liitteet:

[HE luonnos laiksi rautatiekuljetuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.pdf](#)

[Utkast till RP med förslag till lag om ändring av järnvägstransportlagen.pdf](#)

Jakelu:

HSL Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä
Kilpailu- ja kuluttajavirasto/kuluttaja-asiamies
Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry
Kuluttajariitalautakunta
Kuntaliitto
liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen matkailualan liitto SMAL ry
Suomen Museorautatieliitto ry MRL
Vammaisfoorumi ry – Handikappforum rf
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry
VR-Yhtymä Oy
Väylävirasto
Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Leinonen Antti
Oikeusministeriö

Kummoinen Katri
Oikeusministeriö

3.6.2022

HSL
hsl@hsl.fi
PL 100
00077 HSL

Lausuntopyyntö

HEL 2022-007405 T 00 00 03

Helsingin kaupunginhallitus pyytää lausuntoa oheisesta Thomas Coelin aloitteesta 24 h metro selvitys. Lausuntoa pyydetään 7.9.2022 mennessä.

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

24h metro -selvitys

Metro ei kulje nyt tarpeeksi pitkään etenkin viikonloppuisin.

Tampereen ratikka, joka muistuttaa reitiltään ja nopeudeltaan Helsingin metroa, kulkee viikolla 22h ja viikonloppuisin 24h. Kööpenhaminan metro kulkee 24/7. Tähän suuntaan pitäisi kehittää myös Helsingin metroa. Kaupungin tulisi tästä syystä selvittää paljon tämä maksaisi ja minkälaisissa olosuhteissa se olisi järkevää.

Selvityksessä voisi arvioida myös erilaisia askeleita kohti 24h metroa, kuten erilaiset skenaariot pidennetylle liikennöinnille etenkin viikonloppuisin ja kuinka paljon yhden lisäliikennöintitunnin kustannus olisi suhteessa todennäköiseen käyttäjämäärään huomioiden myös bussiliikenteen tarpeen väheneminen.

Junat ja raitiovaunut kulkevat pidempään kuin metro, mikä laittaa esim Itä-Helsingin, Lauttasaaren ja Espoon erilaiseen asemaan julkisen liikenteen suhteen kuin kantakaupungin, ja Pohjois-Helsingin.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että metron liikennöinnin pidentämisestä ympärivuorokautiseksi tehdään kattava selvitys.

Helsingissä 01.06.2022

Thomas Coel

Varajäsen

Vihreä valtuustoryhmä

(1 + 31 allekirjoitusta)

Lemström Anna

Ohisalo Maria

Miettinen Nina Katariina

Kivelä Mai

Lindgren Minna

Said Ahmed Suldaan

Hiltunen Titta

Nuorteva Johanna

Haglund Mia

Holopainen Mari

Nevanlinna Tuomas

Hagman Sandra

Tuominen Aino

Huff Shawn

Kauppila Elina

Silvennoinen Oula

Alametsä Alviina

Korpinen Sini

Kärkkäinen Eeva

Kettunen Marko

Ahmed Mahad

Pasanen Amanda

04.08.2022

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

Kaupunkiympäristön toimialan lausuntopyyntö Pohjoisbaanan yleissuunnitelmasta

HEL 2021-006037 T 08 00 04

Helsingin kaupunki kaupunkiympäristön toimiala pyytää lausuntoanne Pohjoisbaanan yleissuunnitelmasta, joka sisältää baanayhteyden suunnittelun pääradan varressa Käpylän asemalta Vantaan rajalle.

Yleissuunnitelma-aineisto toimitetaan erillisellä latauslinkillä. Lausunnot pyydetään toimitettavaksi perjantaihin 26.8.2022 mennessä sähköpostitse suoraan osoitteeseen teppo.pasanen@hel.fi sekä kirjaamoon osoitteeseen helsinki.kirjaamo@hel.fi. Liitäkää tämä lausuntopyyntö lausuntoon.

Pohjoisbaana on osa Helsinkiin rakentuvaa laadukkaiden pyöräliikenteen baanojen verkkoa. Pohjoisbaanan yleissuunnitelmassa suunniteltava baanaosuus kulkee pääradan varressa Käpylästä Puistolaan noin 9 kilometrin matkan ja muodostaa jatkon vuonna 2017 valmistuneelle osuudelle Hakamäentieltä Käpylän asemalle. Yhteydet keskustaan radan varresta ovat nykyisin epäselvät ja epäjatkuvat, mikä vähentää pyöräliikenteen potentiaalia paljon tällä suunnalla.

Yleissuunnitelmassa on varmistettu laadukkaan pyöräliikenteen yhteyden rakentamisen edellytykset pääradan varteen ja yleisenä tavoitteena on ollut parantaa pyöräliikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta. Baana on linjattu kulkemaan mahdollisimman suoraan radan varressa ja risteämisiä autoliikenteen sekä jalankulkijoiden kanssa on minimoitu. Merkittäviä siltakohteita linjauksella ovat uusi baanasilta Kehä I:n yli, Vantaanjoen ylittävä pyöräliikenteen silta sekä silta Tapanilan aseman kohdalla.

Lausunnot palvelevat yleissuunnitelman viimeistelyä sekä päätöksentekoa hankkeen jatkosuunnittelusta ja toteutuksesta. Kaupunkiympäristölautakunta käsittelee suunnitelmaa syksyllä 2022, minkä jälkeen se

04.08.2022

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

etenee kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston päätettäväksi. Yhteyden rakentuminen voisi alkaa aikaisintaan 2024.

Lisätiedot

Teppo Pasanen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37123
teppo.pasanen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

04.08.2022

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja

Silja Hyvärinen
hallintojohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.